

A DURUZSOLÓ ÓVODA ÉS MINI BÖLCSŐDE ADATAI

Intézmény neve: Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde
OM: 027703

Intézmény címe: 6411 Zsana Béke utca 1.

Telefon: 0677/490-136

e-mail címe: zsanaovi@gmail.com

Az intézmény fenntartója: Zsana Község Önkormányzata

6411 Zsana Kossuth utca 3.

Telefon: 0677/490-055

e-mail címe: zsana@zsana.hu

Alapító okirat száma: 1/2023/A0/Óvoda

Az óvodai csoportok száma: 1 csoport (vegyes 25 fő)

A bölcsődei csoportok száma: 1 csoport (8 fő)

Az intézmény vezetője, program benyújtója: Földiné Pap Ildikó

A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

- 091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
- 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
- 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
- 096015 Gyermekekétkeztetés köznevelési intézményben
- 104030 Gyermekek napközbeni ellátása családi bölcsőde, munkahelyi bölcsőde, napközbeni gyermekfelügyelet vagy alternatív napközbeni ellátás útján.
- 104031 Gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása.
- 104035 Gyermekekétkeztetés bölcsődében, fogyatékosok nappali intézményében.

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde
Pedagógiai Program

Gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: A Balotaszállási Közös Önkormányzati Hivatal Zsanai Kirendeltsége látja el a Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde pénzügyi gazdasági feladatait.

Az intézményben dolgozók foglalkoztatási jogviszonya: közalkalmazotti jogviszony,
köznevelési foglalkoztatotti jogviszony
munkaviszony

Nevelőtestületünk tagjai

Birgés Laura – óvodapedagógus

Fődiné Pap Ildikó – kisgyermeknevelő, intézményvezető

Visnyeiné Fődi Irén - óvodapedagógus

TARTALOMJEGYZÉK

Ajánlás

I. BEVEZETÉS

- I.1. Pedagógiai programunk jogszabályi háttere
- I.2. Küldetésnyilatkozat

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

- II.1. Gyermekkép
- II.2. Óvodakép
- II.3. Óvodai nevelésünk célja
- II.4. Általános alapelveink

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

- III.1. Az óvodai nevelés általános feladatai
- III.2. Az egészséges életmód alakítása
- III.3. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösség nevelés
- III.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- III.5. Értelmi nevelés
- III.6. Intézményünk céljai

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

- IV.1. Személyi feltételek
- IV.2. Tárgyi feltételek
- IV.3. Az óvodai élet megszervezése
- IV.4. Óvodai életünk hagyományai, ünnepei
- IV.5. Az intézmény kapcsolatai
 - IV.5.1. A család, szülőkkal való kapcsolat
 - IV.5.2. Bölcsőde
 - IV.5.3. Általános Iskola
 - IV.5.4. Kapcsolatok külső intézményekkel

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

- V.1. Játék
- V.2. Verselés, mesélés
- V.3. Ének-zene, népi játék, gyermektánc
- V.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka
- V.5. Mozgás
- V.6. A külső világ tevékeny megismerése
- V.7. Munka jellegű tevékenységek
- V.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde
Pedagógiai Program

- VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE
 - VI.1. Az óvodába lépés feltételei
 - VI.2. Az iskolába lépés feltételei – Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység
- VII. PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI
- VIII. SPECIÁLIS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK
 - VIII.1. Gyermekvédelem az óvodában
 - VIII.2. Speciális feladatok
 - VIII.3. Speciális szolgáltatások
- IX. AZ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE
 - IX..1. Az óvoda irányítási-szervezeti felépítése
 - IX..2. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése
 - IX..3. A helyi nevelési program értékelése
- X. ZÁRADÉK

MELLÉKLETEK

1.számú: Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

KIEGÉSZÍTÉS

A zsanai Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde helyi óvodai programjának kiegészítése a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelvei és feladataival

AJÁNLÁS

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy ki a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

/Varga Domokos/

A Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Programja annak tudatában készült, hogy csak egyszer bölcsődés/óvodás a gyermek. Ezért az intézmény feladata, hogy mindent megtegyen a gyermek fejlődése érdekében. Nagyon fontos, hogy a gyermek jól érezze magát a bölcsődében/óvodában, mert csak így tud testileg, lelkileg, értelmileg, érzelmileg és szociális is maximálisan fejlődni.

Nevelőtestületünk minden tagja a legfontosabbnak azt tartja, hogy a gyermekek szeretetteljes, boldog környezetben fejlődjenek, hogy azt itt töltött évekre mindig szívesen emlékezzenek.

A hozzánk járó gyermekek fejlődését mindig az életkori és személyes adottságaik figyelembe vételével segítjük. Intézményünkre jellemző a gyermekközpontúság. A dolgozókkal szemben elvárás, hogy a gyermekek sikeresen nevelkedjenek. Célunk, hogy a gyermekeket felkészítsük az életre, amely tevékenységeken keresztül történik. A gyermekek kompetenciájának fejlesztése érdekében komplex tevékenységeket szervezünk, ahol figyelembe vesszük a gyermekek érdeklődését, megismerési vágyát.

Szem előtt tartjuk a család elsődleges nevelői szerepét és a család értékrendjére támaszkodva közös együttműködésre törekszünk. A kölcsönös segítségnyújtás által a gyermekek fejlődése hatékonyabb.

Az intézményben minden a gyermekekért történik. Ezáltal érzelmi biztonságban érezhetik magukat a gyermekek, mely segít a gyermek személyiségének mind teljesebb kibontakoztatásában.

Nagyon fontosnak tartjuk a játékot. Hiszen a kisgyermekkor élményt nyújtó legfontosabb tevékenysége. A játékon keresztül szereznek tapasztalatokat, ismerik meg a körülöttük lévő világot. A játék segítségével tudják feldolgozni élményeiket, érzelmeiket. Szintén ez a tevékenység nyújt lehetőséget arra, hogy megtanuljanak problémát megoldani, szabályokat követni.

„A szabad, kreatív játék segíti a gyermeket emberré válni, és a felnőtt embernek maradni.” (Huizinga)

Ajánlom mindazoknak a szülőknek és leendő szülőknek intézményünket, akik gyermekük nevelésében a család mellett élni kívánnak az óvodánk nyújtotta lehetőségekkel.

Ajánlom az Önkormányzat Képviselő-Testületének, mert bízom abban, hogy pozitív hozzáállásukkal, lehetőségükhöz mértén támogatják nevelési programunk megvalósítását.

Nem utolsó sorban ajánlom az általános iskola nevelőtestületének az óvodás gyermekeink sikeres iskolakezdése érdekében, ami fontos mérföldkő a családok életében.

I. BEVEZETÉS

I.1. A pedagógiai programunk jogszabályi háttere

A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi CXC. törvény 94§ (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás, valamint az Alaptörvény 15.cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a 77/2025. (IV.15.) Kormányrendelettel módosította az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) rendeletét, melynek elsődleges célja az óvoda és az iskola közötti átmenet minél zökkenőmentesebb biztosítása.

Ezért van szükség a pedagógiai program módosítására.

A mai, felgyorsult és folyamatosan változó világban különösen fontos, hogy megóvjuk gyermekeinket a modern élet stresszhatásaitól. A szülők és az óvodapedagógusok felelőssége egyre nagyobb abban, hogy megőrizték a gyermekkor nyugalma és derűjét, miközben felkészítik a gyermekeket a világban való eligazodásra.

A társadalmi változások hatására átalakulnak a gyermekek szükségletei, és ezzel együtt azok a személyiségjegyek is, amelyek elősegítik az egyén boldogulását. Mindez új pedagógiai hangsúlyokat követel meg, amelyek az ésszerű alkalmazkodás jegyében formálják az óvodai nevelés gyakorlatát.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (ONAP) minden óvoda számára kötelező érvényű kiindulópont, amely biztosítja az egységes alapelveket, ugyanakkor lehetőséget nyújt a sajátos helyi értékek és pedagógiai programok kibontakoztatására. A mi óvodai programunk is egy ezek közül – egy lehetőség, amely az alapprogramra épülve kínál sajátos válaszokat a mai világ sokszínű kihívásaira.

Pedagógiai programunk fő hangsúlyai:

- a gyermekek egyéni különbségeinek tiszteletben tartása,
 - a családi nevelés kiegészítése, támogatása,
 - a szocializáció elősegítése egy sajátos természeti és társadalmi közegben,
 - valamint a szülők aktív, együttműködő részvételére való építés.
-
- **77/2025.(IV.15) Korm. rendelet alapján változott a 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet 1. sz. melléklete, vagyis az ÓNOAP**
 - Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
 - 2023. LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
 - A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
 - A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
 - 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
 - 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról
 - 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
 - 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
 - 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- A nemzetiség óvodai nevelésének és a nemzetiség iskolai nevelés-oktatásának irányelve
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 419/2024.(XII.23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről
- Az Oktatási Hivatalról szóló 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet
- 401/2023. (VIII.30.)Kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- 229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- Szervezeti és Működési Szabályzat
- Házirend

Az óvoda működési és szakmai tevékenységét meghatározó útmutatások (Oktatási Hivatal):

- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/A_Sajatos_nevelesi_igenyu_gyermek_ovodai_nevelesenek_iranyelve.docx
- Szakmai ajánlás a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel (BTMN) küzdő gyermekeket, tanulókat az óvodai és iskolai nevelésük-oktatásuk során megillető különleges bánásmódhoz; a fejlesztő pedagógiai ellátás gyógypedagógiai tartalmaira; a pedagógiai segítség céljaira, feladataira és módszereire; valamint a BTMN tanulói jogokhoz kapcsolódó joghasználatra
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/kerettanterv/BTMN_szakmai_ajanlas.pdf
- A tartós gyógykezelés alatt álló gyermek köznevelési ellátásának irányelve
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok/tartos_gyogykezeles_szakmai_iranyelv
- Összevont Önértékelési kézikönyv, Nyolcadik, javított kiadás
https://www.oktatas.hu/kiadvanyok/onertekelesi_kezikonyvek
- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatba lépéshez Hetedik, módosított változat (2025. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2025/utmutatok/altalanos_utmutato.pdf

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

- Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatra lépéshez Nyolcadik, módosított változat (2026. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2026/altalanos_utmutato_2026.pdf
- Kiegészítő Útmutató az Oktatási Hivatal által kidolgozott, Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatra lépéshez c. dokumentumhoz (2025. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2025/utmutatok/ovodai_nevelés_kiegészítő_utmutato.pdf
- Kiegészítő Útmutató az Oktatási Hivatal által kidolgozott, Útmutató a pedagógusok minősítési rendszerében a Pedagógus I. és Pedagógus II. fokozatra lépéshez c. dokumentumhoz (2026. évi eljárás)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/pem/2026/ovodai_nevelés_kiegészítő_utmutato_2026.pdf

I.2. Küldetésnyilatkozat

Minden óvodai nevelőközösség számára nagy kihívás a helyi program elkészítése. Sok kitartásra, elemző munkára volt szükségünk ahhoz, hogy egyeztessük elképzeléseinket, lehetőségeink közül kiválasszuk a legkedvezőbbeket, és ellenőrizzük elképzeléseink pedagógiai, pszichológiai helytállóságát.

A mai, felgyorsult és folyamatosan változó világban különösen fontos, hogy megóvjuk gyermekeinket a modern élet stresszhatásaitól. A szülők és az óvodapedagógusok felelőssége egyre nagyobb abban, hogy megőrizték a gyermekkor nyugalma és derűjét, miközben felkészítik a gyermekeket a világban való eligazodásra.

A társadalmi változások hatására átalakulnak a gyermekek szükségletei, és ezzel együtt azok a személyiségjegyek is, amelyek elősegítik az egyén boldogulását. Mindez új pedagógiai hangsúlyokat követel meg, amelyek az ésszerű alkalmazkodás jegyében formálják az óvodai nevelés gyakorlatát.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (ONAP) minden óvoda számára kötelező érvényű kiindulópont, amely biztosítja az egységes alapelveket, ugyanakkor lehetőséget nyújt a sajátos helyi értékek és pedagógiai programok kibontakoztatására. A mi óvodai programunk is egy ezek közül – egy lehetőség, amely az alapprogramra épülve kínál sajátos válaszokat a mai világ sokszínű kihívásaira.

Pedagógiai programunk fő hangsúlyai:

- a gyermekek egyéni különbségeinek tiszteletben tartása,
- a családi nevelés kiegészítése, támogatása,
- a szocializáció elősegítése egy sajátos természeti és társadalmi közegben,
- valamint a szülők aktív, együttműködő részvételére való építés.

A Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde pedagógiai programja az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült helyi nevelési dokumentum. Szakmai tájékoztatást nyújt arról, hogy milyen értékeket közvetítünk, milyenek a személyi, tárgyi feltételeink, bemutatja óvodánk kapcsolati rendszerét.

Rendszerbe foglalja óvodánk nevelési és személyiségfejlesztési gyakorlatát, melyek biztosítják a bölcsődés és óvodás korú gyermekek képességeinek fejlődését, felkészíti őket a közösségi életre.

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

Bemutatja a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének lehetőségeit, fejlődésük megsegítésének opcióit. Ezek által minden gyermek eljut az iskolakezdéshez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális fejlettséghez.

Intézményünkben befogadó pedagógiai szemlélet és gyakorlat érvényesül. Fontos értékünk a sokszínűség. A Helyi Pedagógiai Programunk a nevelőtestület által kidolgozott, ahol a közös alapelvek, célok mellett az egyéni speciális tartalmak is helyet kaptak.

Mivel az óvodai nevelés egy szerteágazó, egymásra épülő komplex nevelési rendszer, s ez a rendszer csak egy jól működő program segítségével tudja céljait elérni. Mi megpróbáltuk ezt a programot elkészíteni, s bízunk benne, hogy segítségével elérhetjük, hogy nemcsak az iskolaérett gyermek hagyja el az óvodát, hanem az elégedett szülő is.

Annak érdekében, hogy segítséget adjunk a gyermekeknek a belsőleg motivált tanulásra, helyi Pedagógiai Programunk igyekszik megalapozni a jelenkor és a jövő kihívásaihoz elengedhetetlen készségeket és képességeket, hiszen a mai felgyorsult világban más értékrendek uralkodnak.

Mire kell figyelnünk a XXI. század oktatása-nevelése során?

- a megváltozott gyermekekre,
- megváltozott a tanulási környezet,
- a gyermekek közötti különbségek figyelembevételére,
- új típusú pedagógus szemlélet fontosságára,
- új eszközök, módszerek, eljárások bevezetésére
- a szülőre, mint partnerre tekintünk,
- új típusú vezetőre van szükség,
- a másság tiszteletére

Első lépésként közösen kialakítottunk egy gyermekképet, ami számunkra alapot adott nevelési programunk felépítésére.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

II.1. Gyermekkép

„A gyermek a legtökéletesebb teremtmény, mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét. A gyermek lelke lágy viaszhoz, vagy fehér papírhoz hasonló, ahová magának a gyermeknek kell belevésni a képzeteket.” /Maria Montessori/

A falusi életközösséghez hasonló, gyermekközpontú intézményt szeretnénk, ahol az eltérő körülmények közül érkezett gyermekek biztonságban, vidám légkörben töltik napjaikat. Az intézményben folyó nevelés a családi nevelés kiegészítője.

A gyermek fejlődő személyiség. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen eredményezik. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermekeknek sajátos, életkoronként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. Mivel az óvodai nevelés gyermekközpontú, ennek megfelelően a gyermeki

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

személyiség kibontakoztatására törekszik, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek önmagához képest fejlődjön, a meglévő hátrányai csökkenjenek, az erősségei pedig egyre jobban kiteljesedjenek. A nevelésnek az emberi személyiség kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia.

Megpróbáltuk megtalálni azt a nevelési módot, amelyben az óvodáskorú gyermek minden kényszer nélkül saját magához viszonyítva optimálisan fejlődhet. Ez a nevelési mód szerintünk kötöttségmentes, családi, érzelmi biztonságra épülő, ahol a gyermeki személyiség szabadon bontakozhat ki. Nevelőmunkánkban a folyamatosságnak, a rugalmasságnak nagy jelentőséget tulajdonítunk, valamint a jól felkészült, gazdag érzelmvilágú, empátikus pedagógus egyéniségnek.

Akik gyermekekkel élnek, azok a „legtisztább lelkekkel” élnek, és a velük való együttélés minket, is gazdagít. Mi magunk is szeretetet kapunk. Rájuk figyelve remek játszótársra lelhetünk, hisz játszani lehet velük az életet.

II.2. Óvodakép

Zsana 714 fő lakosú község, 15 km-re Kiskunhalashoz. Tanyás jellegű település, a lakosság fele külterületen él. A kinti gyerekek autóbusszal járnak óvodába, iskolába. Helyben kevés a munkalehetőség, a lakosság egy része Kiskunhalasra jár dolgozni, egy része a mezőgazdaságból próbál megélni (dohány, napraforgó termesztés, szarvasmarha, csirketartás), és vannak akik alkalmi munkából élnek. Magyarország Zsanai Gáztározója csak néhány helybelinek ad munkát, a falut az iparüzési adóval segíti leginkább. A lakosság nagy részének nehéz a megélhetés, a kevés munkalehetőség miatt a fiatalok nem maradnak itthon, a falu öregszik.

Községünk intézményei: Általános Iskola, Óvoda és Mini Bölcsőde, Idősek Szociális Otthona, Egészségügyi Centrum, Polgármesteri Hivatal, Művelődési Ház, Posta van.

Községünk fiatal település (1952. óta) önálló, ezért jellegzetesen kialakult néphagyományokkal nem rendelkezik.

Tartalmi munkánkban ezért inkább a saját hagyományteremtésnek, illetve ápolásnak volt és van jelentősége.

Óvodánk 1975-től működik, kezdetől fogva két csoporttal, 50 férőhellyel, 2016 óta egy csoporttal, mivel a gyermeklétszám tartósan 25 fő alá csökkent a falunk kedvezőtlen demográfiai helyzete miatt.

Mivel a személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van, óvodánkban követelmény, hogy a gyermekkel foglalkozók (óvónők, dajkák) egész nevelőmunkáját hassa át a gyermekek egyéni különbségének tiszteletben tartása, a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló magatartás, a nagyfokú tolerancia.

2017. január elseje óta mini bölcsődei csoporttal bővült intézményünk, így a bölcsődés gyerekeknek és szüleiknek lehetőségük van megismerkedni óvodai életünkkel. Első fontos feladatunk a kapcsolatfelvétel az óvónő és a család, az óvónő és a gyermek között már óvodába lépés előtt (különös tekintettel a nem bölcsődés gyerekeknél), hogy az óvodába lépés kezdetén az óvónő - gyermek, óvónő - szülő kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze. A szülőkkel való őszinte, egymás kölcsönös megbecsülésén alapuló viszony kialakításában és megszilárdításában a kezdeményezés az óvoda feladata, tiszteletben tartva, hogy az óvodás korú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Nagy hangsúlyt fektetünk az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésére.

Mottónk:

"Félig sem olyan fontos az, amit tanítunk gyermekeinknek, mint az, hogy tanítjuk. - Amit az iskolában tanultunk, annak legnagyobb részét elfelejtjük, de a hatás, melyet egy jó oktatási rendszer szellemi tehetségünkre gyakorol, megmarad." (Eötvös József)

Mivel a falunk kiemelkedően jelentős hagyományokkal nem rendelkezik, célunk, hogy a hétköznapiakból kiemelkedő élményeinket, ünnepeinket megosszuk környezetünkkel. Megosszuk a szülőkkel, testvérekkel, hozzátartozókkal, ismerősökkel, ezzel is mélyítve a közösséghez tartozás szükségességének érzését. A közösen átélt pozitív élmény nemcsak fokozza a gyermekek örömét, hanem jó alapot is teremt ahhoz, hogy felnőtté válva se felejtse el gyökereiket, s érzelmi életük gazdagabb, kiegyensúlyozottabb lehessen. Bízunk abban, hogy az óvodai élet mindennapjait átható változatos tevékenységeken keresztül olyan élményekkel gazdagítjuk gyermekeinket, amelyek szép emlékként kísérik őket tovább. Célunk, hogy biztos alapokat nyújtsunk az iskolakezdéshez szükséges készségek és képességek kialakításában, valamint olyan értékes útravalókat adjunk számukra, amelyek egész életük során hasznukra válnak.

II.3. Óvodai nevelésünk célja

Célunk a sokoldalú személyiség formálása, amelynek át kell fognia az érzelmi (emocionális), a testi (szomatikus), az értelmi (mentális) és a közösségi (szociális) fejlődést. **Célunk és egyben alapfeladatunk – az óvodai nevelés kulcsszereplőiként – mintát adni gyermekeink számára az értékes élethez!**

A ránk bízott gyermekek formálása, alakítása során figyelembe kell venni:

- Meglévő egyéni fejlettségüket
- Egyéni fejlődési ütemüket
- A hátrányok csökkentését
- A tehetség ápolását
- Gyermeki szabadságukat és jogukat
- A családi nevelést.

Célunk, hogy olyan gyermekek hagyják el az óvodát, akik harmonikus mozgással, fejlett kommunikációs készséggel, beszédkészséggel és beszédkultúrával rendelkeznek. Megismerő funkcióik kifejlődtek, érzelmi életük kiegyensúlyozott, szociális magatartásuk alkalmassá teszi őket a közösségben való tevékenykedésre, az iskolai élet megkezdésére.

II.4. Általános alapelveink

Programunkkal helyi szükségleteket, az óvodába járó gyermeket és családjukat kívánjuk szolgálni. Falusi gyermekeket nevelünk, akiknek a valósággal való kapcsolata (természeti környezet) tág lehetőségeket biztosít fejlesztésükre.

Törekvésünk az óvoda biztonságos, nyitott, bizalmas, szeretetteljes légkörének megvalósítása és a gyermekek megfelelő testi, mentális gondozása. Segítjük a gyermek személyiségének természetes fejlődését, tiszteletben tartva egyéniségüket, érdeklődésüket, adottságaikat, önállóságukat, autonómiájukat.

Fontosnak tartjuk a tevékenységi formák kölcsönhatását, egymásra építettségét, mert a tevékenységek összessége biztosítja a gyermekek személyiségének kibontakozását.

Komplexitásra törekszünk az óvodai nevelés egész folyamatában, az ismereteket összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban igyekszünk elsajátíttatani a gyermekekkel, ahogy az a valóságban is előfordul. Kiemelten figyelünk arra, hogy az óvónő munkáját hassa át az egyéni képességek kibontására irányuló törekvés. Programunk rugalmasan alkalmazható mind a hátrányos helyzetű, mind a tehetséges gyermekek nevelésében.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

III.1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösség nevelés
- Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

III.2. Az egészséges életmód alakítása

Az embernek önmagával harmóniában kell élnie – ennek alapfeltétele a testi-lelki egészség. Fontos, hogy képes legyen megőrizni és szükség esetén helyreállítani jó közérzetét, ismerje valódi énképét, fejlessze önismeretét, és megtanulja megvédeni, stabilizálni önmagát. Ennek eredményeként személyisége kiegyensúlyozottan működhet és fejlődhet.

Ahhoz, hogy valaki eredményesen tudja szolgálni saját érdekeit és jólétét, elengedhetetlen, hogy képes legyen önálló, felelős döntéseket hozni, azokat végrehajtani és életmódjával is támogassa szervezete optimális működését.

A személyre szabott nevelés végső célja az önismerettel rendelkező, önfejlesztésre képes személyiség kialakulása. Ez magában foglalja az önállóságra nevelést, az egyéni adottságok kibontakoztatását, valamint az „én-tudat” fejlődésének támogatását.

Óvodai nevelésünk célja, hogy e képességek és készségek megalapozását már a kisgyermekkorban elindítsuk – játékos, élményközpontú tevékenységeken keresztül, biztonságos és támogató környezetben.

A helyes életritmus kialakítása az óvodában kezdődik. A rendszeres, ugyanabban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra. Feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek.

A test gondozása közben nemcsak a testi, hanem a szellemi egészség épülése is serkenthető (pl. öltözködés esztétika).

A környezeti tényezők segíthetik vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását. Ezért fontos, hogy az óvoda feltételrendszere, szokásrendje, nevelési hatásai segítsék elő, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően legyen képes a környezethez alkalmazkodni.

Minden tevékenységnél alapfeltétel a jó hangulat, oldott légkör, kellemes közérzet.

Célja: Testi - lelki harmónia biztosítása, egészséges életmód iránti igény megalapozása, az óvodai élet során és az azt követő életszakaszra.

Feladatok

- Egészséges környezet biztosítása
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése: kondicionálás, koordinációs képességek
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének segítése
- Helyes életritmus kialakítása
- Önvédelmi képesség fejlesztése: egészségvédő és identitásvédő képességek.
- A gondozási szokások, készségek, képességek (testápolás, étkezés, öltözködés, pihenés) alakítása, az önellátási képességek megfelelő szintű fejlesztése
 - Környezettudatos magatartás megalapozása
- Megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A fejlesztés tartalma

Egészséges környezet

Az óvodai/bölcsődei környezet feltételei jelentősen befolyásolják az egészséges életmód kialakulását, ezért gondoskodni kell megfelelő tárgyi környezetről, melynek egyik színtere az óvoda udvara. Udvarunk tágas, a gyermeklétszámnak megfelel, játszóhelyek kialakítottak, mászóka, forgó, csúszda, homokozó, stb. áll a gyermekek rendelkezésére. Napos és árnyékos helyek jól elkülönülnek. A játékok, sportszerek helyes használatára figyelünk.

Az intézmény helyiségeinek elrendezését, nagyságát változtatni nem tudjuk, de így is megfelelnek a gyerekek ellátására. A csoportszobák megfelelő nagyságúak, jól felszereltek, megvilágításuk megfelelő. Mindkét csoportszobánkban légtisztító készülék működik, mely szűri a fizikai, kémiai és bakteriológiai szennyeződések. A berendezések a gyermekek méretének megfelelőek, könnyen tisztán tarthatók.

Az egészséges, tiszta környezet fenntartásának legfontosabb feltétele az alapos takarítás, fertőtlenítés. ezt a feladatot a dajkáink szakszerűen és igényesen végzik.

Betegségek megelőzése

Az intézménybe csak egészséges gyermek járhat, a napközben megbetegedett gyermekeket lefektetjük, a szülőt értesítjük, szükség esetén orvoshoz visszük. Betegség után orvosi igazolást kérünk a szülőtől.

Figyelnünk kell a személyiségzavarokra, neurotikus tünetekre, amelyek kedvezőtlen családi légkör, súlyos megrázkódtatás hatására alakulhatnak ki (pl. elvált szülők gyermeke). Az óvónőnek időben fel kell figyelni a rendellenességekre, tünetekre, s a szülők segítségével keresni kell a megoldásokat (pl. pszichológus, szakorvosi rendelés stb.)

Helyes életritmus

A szabályok, szokások kialakításához hosszabb idő szükséges, a gyermekek egyéni képességei, adottságai, fejlettsége meghatározó. Az egyéni fejlődést legjobban biztosítja a folyamatos napirend.

A tevékenységek megszervezésének alapja a folyamatosság, a kötetlenség, az átjárhatóság biztosítása. A napot nagy intervallumokra bontottuk. Egyes esetekben szükség van időpont megjelölésre, mert vannak visszatérő tevékenységek, események (ebéd, alvás) melyek minden alkalommal a nap ugyanazon időszakában vannak. A csoport napirendjét ennek megfelelően tervezzük és rögzítjük a csoportnaplóban.

Táplálkozás

A táplálkozás a növekedés és a fejlődés alapvető feltétele. A gyermekek az óvodában napi háromszori étkezéssel (reggeli, ebéd, uzsonna), plussz kiegészítő tízóráival, kellő összetételben és elosztásban kapják meg a napi tápanyagszükségleteiket. Az étrendről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket. Az ételek minősége és élvezhetősége biztosítva van. A konyhánkat üzemeltető vállalkozó maximálisan figyelembe veszi az egészséges táplálkozás elveit, különös tekintettel a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, valamint a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére. Nagy figyelmet fordítunk az étkeztetés feltételeire, az esztétikus terítékre, a gyermekméretű eszközökre.

Testápolás

A testápolás a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásukat és a tisztaság iránti igényüket fejleszti. Az óvónő szükség szerint maga is közreműködik az ápolási szokások kialakításában, később a tevékenység megtanulását segíti. Alkalmazkodunk a gyermek egyéni igényeihez, otthonról hozott szokásaihoz, azonban szükség szerint befolyásoljuk azokat. Fontosnak tartjuk a naponta többszöri, az óvodai és otthoni fogmosást, haj- és körömápolást. Orrtörlésre papírzsebkendőt használunk, ami a gyermekek által elérhető helyen van. A gyermekek a WC-t a nap bármely időszakában használhatják, az intim helyzetű WC-használat kabinokkal megoldott.

Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás hatásai ellen, de fejleszti a gyermek ízlését, önállóságát is. Váltóruha, váltócipő, tornaruha, pizsama a gyermekek számára a szülő által biztosítva van.

Edzés

Az edzés nagyon fontos az egészség megőrzéséhez és az összerendezett, harmonikus mozgás fejlesztéséhez. A tornaruhában végzett testnevelés és a szabadban töltött minél több idő, hozzájárul a gyermekek egészségének, erőnlétének fokozásához. Sok időt töltünk az udvaron a délelőtti és délutáni órákban egyaránt. A középső és nagycsoportos gyerekek számára évente úszásoktatást szervezünk.

Pihenés, alvás

Az óvodáskorú gyermek fejlődéséhez szükséges a megfelelő pihenés. A délutáni pihenés előtt mesével, énekkel altatunk, figyelünk a nyugtalan gyermekekre. A gyermekek óvodai ágyneműben, otthonról hozott pizsamában alszanak. Figyelünk arra is, hogy a pihenéshez szükséges nyugodt, csendes környezet is biztosítva legyen. Félhomályos csoportszoba, ahol járkálással, hangos beszélgetéssel a felnőttek sem zavarják a gyerekek pihenését.

Környezetünk védelme

Az óvónők kiemelten figyelnek arra, hogy a környezetvédelemmel kapcsolatos tudástartalmak minden tevékenységi formában megjelenjenek. A gyerekeket bevonjuk a tisztaság és a rend megtartásába.

Terveink szerint a következő évben csatlakozunk a *Madárbarát Óvoda*, mely során a gyermekek életkoruknak megfelelő, élményekre épülő környezeti nevelést kapnak.

Terveink között szerepel az *Állatbarát Óvoda* cím elnyerése is az elkövetkező években. Véleményünk szerint a program jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek megismerjék a felelős állattartásra vonatkozó ismereteket. Ismerjék meg az állatvédelem fontosságát a programon keresztül.

Az elkövetkező években a **Zöld Óvoda programhoz** is szeretne intézményünk csatlakozni. A Zöld Óvoda program célja, hogy a gyerekek már óvodás korban közelebb kerüljenek a természethez, és kialakuljon bennük a környezettudatos gondolkodás. Intézményünk elkötelezett a fenntarthatóság és a környezeti nevelés iránt. A gyermekek játékos, élményszerű módon sajátítják el a szelektív hulladékgyűjtés, a takarékoskodás alapjait. Közös kertészkedés, kirándulások, természetmegfigyelések és kézműves foglalkozások során fedezik fel a környezet értékeit, miközben fejlődik személyiségük, önállóságuk és szociális érzékenységük. A program sikeréhez elengedhetetlen a szülők bevonása és a közösségi együttműködés.

Speciális feladatok ellátása

Szoros kapcsolatot ápolunk a Kiskunhalasi Nevelési Tanácsadó Intézettel, így biztosítani tudjuk a logopédiai fejlesztést, szükség szerint pszichológus igénybevételét. Egy óvodapedagógusunk gyógypedagógiai végzettséggel is rendelkezik, így helyben meg tudjuk oldani a szükséges speciális fejlesztési feladatokat. Kiemelten figyelünk a szülők megfelelő tájékoztatására és bevonására a fejlesztés megvalósításának folyamatában.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Igényesek lesznek a tisztaság iránt, Önállóan mosakodnak, törölköznek. Használják a körömkefét, fésűt. Önállóan mosnak fogat. Helyesen használják a zsebkendőt. Önállóan tevékenykednek, holmijaikra vigyáznak. Mindennapi szükségleteiket önállóan kielégítik. Tisztán étkeznek, kulturáltan viselkednek. Az evőeszközöket megfelelően használják. Igénylik az asztal esztétikai rendjét. Önállóan öltöznek, cipőjüket megkötik. Figyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Igényükké válik a levegőzés, szívesen tornáznak.

III.3. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösség nevelés

A magatartás érzelmi beállítódása jellemzi az óvodáskorú gyermeket. Ezért fontos, hogy az óvodában érzelmi biztonság, szeretetteljes légkör vegye körül. Az óvodáskor "én" fejlődésben kiemelt jelentőségű. A 3-4 évesekre jellemző önérvényesítő, énes magatartástól 7 éves kor végére eljut a gyermek a kezdeményező, együttműködő, szociális magatartás, viselkedés szintjére. Ez a fejlődés csak csoporthelyzetben valósulhat meg.

A kisgyermek életében a környezetnek, a csoportnak kiemelkedő jelentősége van. A csoport összehasonlítási lehetőséget kínál, amely reális önismeretet ad, lehetővé teszi az önértékelés kialakulását.

Az óvodáskorban a szociális tanulás legfőbb eszköze az utánzás, a mintakövetés. A gyerekek érzelmi indíttatásból átveszik előbb a felnőtt, majd a társmodell szociális viselkedését, ennek kiterjedése megnyilvánul a gyermek tevékenységében.

Célunk, hogy gyermekeinket segítő életmódra, erkölcsi értékek tiszteletére és aktív szociális részvételre neveljük.

A gyermekek eltérő családi háttérrel, különböző közösségek tagjaiként érkeznek az óvodába. Lehetnek különféle nemzetiségekhez tartozók, szüleik révén különböző vallási felekezetekhez kötődők, és egyúttal tagjai a magyar nemzetnek – esetenként más kultúrának is.

Az óvodában a gyermekek nemcsak egy-egy óvodai csoporthoz tartoznak, hanem részt vesznek kisebb fejlesztő közösségek munkájában is, valamint tagjai a teljes óvodai közösségnek. Ezek a szociális helyzetek, közösségi kapcsolódások kiváló alapot adnak az együttműködés, a társas érintkezés és a szociális érzékenység fejlesztésére.

A jövőben személyes kapcsolataik egyre összetettebbé válnak, ezért elengedhetetlen, hogy megtanuljanak beilleszkedni különböző közösségekbe, és megtalálják bennük saját helyüket. Ehhez tudatosan kell fejleszteni szociális képességeiket, motívumaikat, valamint azokat a készségeket, amelyek hozzájárulnak a nyitott, elfogadó és együttműködő személyiség kialakulásához.

Célja

A személyiség kifejlődése során optimális kapcsolat alakítása a szűkebb és tágabb társadalmi környezettel, A gyermek egyéniségének tiszteletben tartása mellett akarati életük és-jellemvonásaik pozitív érzelmi alakítására törekvés.

Feladatok

- Feltételek megteremtése a neveléshez
- Kapcsolatok biztosítása, segítése, tiszteletben tartása
- Értékek, normák közvetítése, színterei

A fejlesztés tartalma

A feltételek megteremtése

A gyermekek számára biztonságérzetet adó barátságos, derűs, szeretetteljes légkör kialakítása, amely tevékenységre serkent. Ezt a célt szolgálja a folyamatos napirend. A gyermekek kedvük szerint választhatnak a különböző tevékenységek, játékszerek és társak között. A főlegleges várakozások, szervezések kiküszöbölése hozzájárul a nyugodt légkör fenntartásához. Fontos, hogy a közösségi élet színterei legyenek barátságosak, legyenek a gyermekek igényeinek, ötleteinek megfelelően formálhatóak, kuckók, bensőséges sarkok tegyék lehetővé az intimitás növelését.

A barátságos légkör megalapozza a gyermekek óvónőjükhöz való kötődését, az óvoda dolgozói magatartásukkal, gyerekekhez való viszonyulásukkal, bánásmódjukkal segítsék elő, hogy minden óvodába járó gyermek jól érezze magát, szívesen járjon óvodába.

A gyermekek mentális egészségének és jólétének fejlesztése érdekében intézményünk célja, hogy a 2025/2026-os évben megtartsa a **Boldog Óvoda** címet, melyet 2024/2025-ös évben szerzett. Ezáltal boldogabb, kiegyensúlyozottabb legyen életük.

Kapcsolatok biztosítása, elősegítése

Felnőtt - gyermek kapcsolat:

Minden pedagógiai munka alapja a felnőtt - gyermek kapcsolat. A pozitív érzelmekre épülő kapcsolat az alapja az új megértésének, az élményfeldolgozásnak, a szociális viselkedésminták átvételének, a normák, szabályok elfogadásának, a konfliktushelyzetek megoldásának. Ezért fontos az érzelmi támaszt nyújtó meleg nevelői attitűd. Az óvónő személyiségének modell értékével hat a csoportfolyamatokra, serkenti a gyermek egyéni fejlődését. Az óvónő érzelmeire a gyermekek igen érzékenyen reagálnak, viszonya egy-egy gyermekhez szándéka ellenére is hat a gyermekek közötti kapcsolatokra. Igyekezzen az óvónő ezért minden gyermekhez szeretettel, megértéssel fordulni.

A gyermekek kezdetben érezzék, majd értsék is meg, mit tart helyesnek, mit miért utasít el, mindezt fejezze ki cselekvéseiben, szavaiban. A gyermekek így kezdetben érzelmileg, később belátás alapján azonosulnak azzal az értékrenddel, amelyet az óvónő közvetít.

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

Magatartása legyen határozott, barátságos, szeretetteljes, őszinte. Bánásmódja a gyerekekkel legyen igazságos, differenciált, vegye figyelembe az egyéni sajátosságokat, a gyerekek fejlettségét, törekvéseit, és tartsa szem előtt a fejlesztés feladatait.

Az intézmény valamennyi felnőtt dolgozójának magatartása legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte, minden gyermek számára elfogadó és toleráns, legyem minta értékű.
Gyermek - gyermek közötti kapcsolat:

A kortársi kapcsolatok szerepe nagy hatású a szocializációban. Ehhez az óvodai nevelés semmivel sem pótolható szocializációs színteret biztosít a gyermekek számára. A gyermek-gyermek kapcsolat a személyiségfejlesztésben több szempontból is fontos. Gazdagítja az egyes gyermeket az "én" fejlődéshez, biztosítja a sokoldalúságot, az összehasonlítási lehetőséget. A rugalmas gondolkodásmódot segíti azzal, hogy alkalmat ad a problémák: többirányú megközelítésére, segíti és lerövidíti a tapasztalatszerzés útját. A kortárs is modell a gyermek számára. A szocializáció folyamatában figyelniünk kell, hogy a gyermek "én" tudata megerősödjék, *én*képe differenciálódjék (különböző tevékenységek során és kapcsolatokban), egyetlen gyermek se tűnjön el észrevétlenül a csoportban. El kell érniünk, hogy figyeljenek egymásra, legyenek képesek empátiára, hogy az én és a másik elkülönüljön.

A felnőtt felelőssége, hogy a gyermekcsoport szociális atmoszférája hogyan alakul. Segíteniünk kell az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységét, barátságok alakulását. A konfliktusok kezelését önállóan oldhassák meg, beavatkozásra csak akkor kerüljön sor, ha veszélyben van a gyermek.

Juttassuk a gyermeket olyan tapasztalatokhoz, hogy közösen örömtelibb és eredményesebb minden tevékenység. A spontán kialakult csoportok mellett alakítsunk ki egy-egy csoportot bizonyos tevékenységek elvégzésére. Fontos, hogy a gyermek elfogadja társaitól eltérő külsejét, viselkedését, különleges állapotát.

Törekedjünk arra, hogy az óvodába járó gyermekek érezzék, hogy összetartoznak. Ezt közös tevékenységek szervezésével érhetjük el, melyre ünnepeinken, rendezvényeinken, kirándulásainkon sok lehetőség adódik.

Értékek, normák közvetítése:

A beilleszkedés előfeltételei a közösségi szokások. Kialakításuk nagy figyelmet igényel, hogy kezdettől fogva pozitív érzelmekhez kapcsolódjanak, és a gyermekek lassan felismerjék a szokások értelmét és önállóan is alkalmazzák azokat (köszönés, kérés, segítség stb.). Az óvónő saját példájával adjon mintát a gyermeknek az utánzásra.

A felnőttekhez és a gyermektársakhoz való viszonyulás alapvetően meghatározza a gyermekek boldogulását az óvodai életben és azon kívül is. Ezért e viselkedés kialakítását alapvető feladatnak kell tekinteni. Meg kell határoznunk az együttélés szokásait, normáit, elő kell segíteni az azokhoz való alkalmazkodást, példamutatással és a követelmények következetes betartásával. Mindez az óvónőtől az egyéni bánásmód széles körű alkalmazását kívánja meg.

Az együttélés és a viselkedés módjai

A bizalom minden felnőtt - gyermek, gyermek - gyermek kapcsolat alapja és az együttléti feltétele.

A tiszteletadás alapvető követelmény felnőttekkel és gyermektársakkal szemben egyaránt (szóbeli és viselkedésszerű megnyilvánulások).

A megbecsülés : figyeljenek társaik és a felnőttek munkájára, vigyázzanak azok eredményeire.

Tapintatos viselkedés: vigasztalják szomorú társaikat.

Figyelmesség: éljék át a mások számára szerzett öröm élményét.

Segítségnyújtás: számtalan formáját legyen alkalmuk átélni.

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

Türelmesség: tanulják meg késleltetni vágyaikat.

Önfegyelem: egyéni céljaikat a csoportnormákhoz alkalmazkodva valósítsák meg.

Kudarctűrés: mely által lehetővé válik a viszálykodásmentes csoporttársi együttműködés.

Színterek

Beszoktatás

Az első találkozás az óvodával/bölcsődével alapvetően befolyásolja a gyermek későbbi óvodához/bölcsődéhez fűződő kapcsolatát. Ezért kiemelten kezeljük az óvodába lépés előkészítését és folyamatosságát.

Mivel kis falu vagyunk, már szinte születésüktől kezdve ismerjük a gyermekeket, a családokkal együtt lehetővé tesszük számukra, hogy jóval az óvodáskor előtt eljöjjenek hozzánk, részt vegyenek egyes rendezvényeinken. Így a beiratkozás után már ismerősként megyünk családlátogatásra, ekkor beszélgetünk a gyermek családban betöltött helyéről, érzelmi kapcsolatairól, az óvodai szokásrendszerről, a nevelésünk legfontosabb elveiről. A bölcsődei beszoktatás folyamatának legfontosabb eleme a bölcsődei gondozókkal kialakított biztonságérzet kialakítása.

Óvodakezdekor a gyermek igénye szerint zajlik a beszoktatás (lehet anyás, fokozatán növekvő időtartamú stb.)

Figyelünk arra, hogy a bölcsődei csoportunkból az átlépés az óvodai csoportba egy várt és örömteli esemény legyen.

Hagyományok, ünnepek

A közös tevékenység a gyermekek fejlődésének serkentője. A közös készülődések, tervezgetések, a holnap öröme távatot jelent a gyermekek számára. Az óvodai élet hagyományai, ünnepei érzelmi átélése, gazdagon motivált tevékenységekre adnak lehetőséget. Fontosnak tartjuk, hogy az ünnepeink a mindennapi élettől eltérőek legyenek, a gyermekek is részt vegyenek az előkészületekben és az esemény tartalmától függően a szülők is aktívan közreműködjenek. Az ünnepeink három témakörre épülnek:

- A gyermekek ünnepei (születésnap, névnap, gyermeknap, anyák napja, apák napja, évzáró)
- Természettel, néphagyománnyal összefüggő ünnepek (Szüret, Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét)
- Társadalmi ünnepek (nemzeti ünnepek, nyugdíjasok köszöntése)

Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat, de ez nem jelenthet terhet sem a szülő, sem a gyerekek számára.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakul a gyermek "én"tudata. Képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre. Elfogadják a másságot. Szívesen tevékenykednek együtt társaikkal, elfogadják és betartják a tevékenység által megkívánt magatartásformákat.
- Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának.
- Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak egymásra. Figyelnek egymás játékára, alkotására, meghallgatják a felnőtteket, társaikat. Türelmesek, keresik a segítségnyújtás formáit.
- Tudják, hogy egy összetartozó csoporttagjai, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Bízhatnak önmagukban.
- Alkalmazzák az udvariassági szabályokat.

- Segítenek egymásnak és a kisebbeknek.
- Alkalmazkodnak a szabályokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését.
- Feladattudatuk kialakult.
- Készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Igénylik az esztétikus környezetet, maguk és képesek létrehozni, átalakítani, fogékonyak a szépre a természetben, társadalomban és a művészeti alkotásokban. Készek megfogalmazni esztétikai élményeiket, ízlésesen, csendesen beszélnek. Igényesek megjelenésükre, a viselkedés és érintkezés szabályait ismerik és betartják.

Nevelőmunkánk eredményeként az esztétikai tevékenységek belülről fakadó, gátlásoktól mentes, szívesen vállalt tevékenységgé válnak.

III.4. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Anyanyelvünk sokrétű nyelvrendszer, amelyet a gyermek sokféle tevékenység közben, a felnőttekhez és társaikhoz való viszonyának fejlődése során sajátít el. Az anyanyelv használata végigkíséri az óvoda egész napi életét, szerves része az óvodai élet minden mozzanatának.

A beszédtevékenység két nagy részre oszlik: a beszéd megértésre és a beszéd létrehozására. E két folyamat egymást feltételezve és támogatva fejlődik a nyelvelsajátítás során. Bármelyik sérülése később zavart okozhat az olvasás tanulásnál.

A gyermeknek hosszú utat kell megtennie, míg eljut az önkéntelen hangadástól az értelmes beszédig. A beszédfejlődéshez állandó társas kötődés (anya-gyermek, család, óvoda) szervezett, differenciált környezet kell. Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában. Célja:

Bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkező, minden helyzetben megnyilatkozni tudó, élményeit, elképzeléseit bátran megfogalmazó gyermekek nevelése, akik tisztán, nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.

Feladatok

- Az óvónő modell szerepe érvényesüljön az anyanyelvi nevelésben
- Beszéd és kommunikációs képességfejlesztés különböző tevékenységeken keresztül
- Beszédtechnikai hibák korrigálása
- Kapcsolatfelvétel speciális szakemberrel (logopédus, pszichológus, stb.) szükség szerint.

A fejlesztés tartalma

Az óvodába kerülő 3 éves gyerekeknek, főleg a családban szerzett tapasztalatok birtokában, van bizonyos szókinccse. A beszédfejlesztés leghatékonyabb eszköze az óvónő példamutató beszéde, kommunikatív viselkedése, gyakori, szeretetteljes beszédkezdeményezése és beszédkapcsolata. A fejlődés során

elkülönülnek a mondattípusok, a láncszerű szövegszerkesztéstől a jól szerkesztett, nyelviileg helyesen felépített mondatokból álló szövegig vezet az út. A csoportos beszélgetésben alakul ki a beszédfigyelem. Ennek során gyakorolják a gyerekek a társra figyelt, a társhoz való alkalmazkodást. A beszédet azok a hangzásbeli sajátosságok is jellemzik, amelyek a hallgatót tájékoztatják a beszélő szándékáról, a témához és a hallgatóhoz fűződő érzelmeiről.

A metakommunikatív elemek (tekintet, mimika, gesztus, testtartás stb.) is jelzik az egymás iránti érzelmeket. Ugyanakkor ezek az elemek egyaránt hordoznak személyiségjellemzőket és tanult viselkedési formákat. Az óvónő verbális és metakommunikációs közlésének összhangban kell lennie ahhoz, hogy a gyermek számára hiteles legyen a mondanivalója. Az óvónőnek a differenciált egyéni bánásmód alkalmazásával kell fejlesztenie a nyelviileg hátrányos helyzetű, fejlesztendő gyerekeket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyerekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Társaik beszédére odafigyelnek és igénylik, hogy őket is figyelmesen hallgassák meg. Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulóit, a figyelemfelhívást, a köszönet, az udvariassági kifejezéseket. Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeiknek megfelelő gesztusokkal, mimikával kísérik. Tisztán ejtenek minden hangot.

III.5. Értelmi nevelés

Az értelmi képességek kibontakoztatása az önálló, az aktív gondolkodás alapjainak lerakása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben.

A 3-7 éves korosztály potenciális érési és elsajátítási lehetőségei óriásiak. Ebben az időben rendeződnek azok a képi és szimbolikus reprezentáción alapuló kognitív folyamatok, amelyek az alap kultúrtechnikák elsajátítását teszik lehetővé. Meghatározzák a gyermekek információszerző és feldolgozó folyamatait, tanulási stratégiáját és ebből eredően az iskolai sikerességet.

Az óvodáskorú gyermek értelmi képességeinek fejlődését ismerve a spontaneitás és a látns tanulás elveit követjük.

Célja:

A gyermek olyan ismereteket, jártasságokat, készségeket sajátítson el, értelmi képességei úgy fejlődjenek, hogy az élet egyre változó helyzeteiben jelentkező feladatokat meg tudja oldani, tudjon eligazodni a világban.

- a megismerési vágy felkeltése és tudatos fejlesztése, a természetes kíváncsiság fenntartása
- a felfedezési vágy felkeltése élményt nyújtó programokkal
- az optimális teljesítmény iránti belső igény kialakítása
- a megismerés képességeinek fejlesztése
- a kommunikáció fejlesztése

Feladata:

- A valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek harmonikus fejlődésének biztosítása
- A megismerő tevékenységeket segítő képességek (figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

A fejlesztés tartalma

Az óvodai nevelésben nem külön képességeket fejlesztünk, hanem az egész értelmet, a megismerés egész folyamatát. Az értelmi erők fejlődését mind magasabb szintű ismerettartalom és értelmi erőfeszítést kívánó új feladatok adásával biztosítjuk. Döntő hatású a fejlődésre a nevelés tanulás tartalma, az ismeretanyag jellege, formája és módszere.

3-4 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységeket és az ehhez szükséges képességeket fejlesztjük, (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet), sokrétű tapasztalatszerzés (manipulációs, gyakorló játékok, helyszíni megfigyelések) biztosításával. Törekszünk arra, hogy a tapasztalatok minél több megismerő tevékenységet aktivizáljanak, a világról minél több információt szerezzenek a gyermekek érdeklődésüknek, egyéni fejlettségüknek megfelelően.

5-6 éves korban a hangsúly a gondolkodás, az ok-okozati összefüggések, a képzelet és a valóság szétválasztása irányában tolódik el az értelmi fejlesztés. Azt a képességet igyekszünk kialakítani a gyermekekben, hogy a környező világ dolgaiban összefüggéseket keressenek, illetve maguk is alkossanak (pl. időjárás-természet változása közötti összefüggés). A gondolkodás és a fogalomkör alakulására a környezet igen nagy hatást gyakorol. A helyes fogalmak kialakításához a tárgyak elemzése (analízise) és az egyes elemek összekapcsolása egésszé (szintézis) vezet. Jó megfigyelőképesség szükséges ahhoz, hogy a gyermek jól ismerje a tárgyak jegyeit.

Segíti az emlékezőképességet, ha nemcsak szavakban, hanem a gyakorlatban is megismerhetik az adott tárgy vagy jelenség tulajdonságait (kísérletek). A helyes gondolkodás feltétele hogy a gyermek tudjon összehasonlítani, meglássa a dolgok közötti hasonlóságokat és különbségeket. Az érdeklődés fenntartása a gyermek gondolkodásának legfőbb ösztönzője. A minél gazdagabb ismeret és tapasztalatszerzés az alapja a gyermek problémamegoldó kedvének és képességének a kialakulásában. Minél többet lát és tapasztal, annál tágabb lesz az érdeklődési köre, annál inkább észrevesz problémákat és igyekszik azokat a maga erejéből megoldani. Tartsuk tiszteletben önállóságukat.

Segítsük elő az értelmi fejlődést sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek megteremtésével, kezdeményezésével.

A gyermek többszöri megfigyelés után tapasztalatait alkalmazni tudja akár több szakaszból álló cselekvéssort is végrehajt, ezt beszédével kíséri, beszédfejlődése ezáltal új irányt ad a gyermek gondolkodásának.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Belső érzékelése megfelelően működjön (mozgás, egyensúly)
- Érzékelő funkciók épek legyenek
- Fogja fel környezetének eseményeit, jelenségeit (múltbeli tapasztalatok által)
- Kialakul tér- és időészlelése
- Önkéntelen figyelme szándékos és tartós figyelem felé halad, megfelelő érzelmi motiváltsággal kellő ideig tart

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

- Képesek megértésen alapuló emlékezetre, tudatos emlékezetbe vésésre
- Különbséget tudnak tenni a képzelet és a valóság között
- Meglátják dolgok közötti összefüggéseket, lényeges jegyek alapján általánosításra képesek •
Szemléletes összefüggések alapján ok-okozati kapcsolatokat felismerik
- Problémamegoldó képességük az önálló problémamegoldás felé halad.

III.6. Intézményünk céljai

1. A speciális kompetenciák fejlesztése: általános alapok, tehetséges gyermekek.
2. Ismeretközvetítés játékosan, amellyel megalapozzuk a környezettudatos magatartást.
3. Nyugodt, biztonságos légkör megteremtése.
4. A hátrányos helyzetű gyermekek támogatása, fejlesztése.
5. Szakmai elhivatottság és fejlődés.
6. Szülői együttműködés erősítése, részvételüknek minél sokrétűbb biztosítása az óvodai nevelés folyamatában.
7. Partnerség és elégedettség: gyermekek, szülők, kollégák, fenntartó igényeinek és visszajelzéseinek figyelembevétele a jó együttműködés alapfeltétele.
8. Felkészítés a változó világra: olyan alap biztosítása, mely elősegíti a gyermek alkalmazkodóképességnek fejlődését.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV.1. Személyi feltételek

Az intézményünk dolgozóinak létszáma: 6 fő

2 óvónő, 1,5 óvodai dajka

1 kisgyermeknevelő, 1,5 bölcsődei dajka

Életkor szerinti megoszlás:

50 év felett 3 fő

40-50 év között 1 fő

20-30 év között 2 fő

Iskolai végzettség

Főiskola-óvónők, kisgyermeknevelő: 3 fő

Szakvizsgázott pedagógus: 2 fő

➤ Köznevelési vezető képzés: 2 fő

➤ Differenciált fejlesztő pedagógus: 1 fő

Pedagógus II fokozat: 2 fő

Pedagógus I fokozat: 1 fő

Közéiskola - dajka: 2 fő

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

Szaktanácsképző - dajka: 1 fő

A szakmai megújulásra igényesek vagyunk. Annak ellenére, hogy nehezen tudjuk megoldani az utazást, és a távollévő helyettesítését, egy-egy óvónő minden évben részt vesz továbbképzésen, vagy tanfolyamon. Ezek kiválasztásánál az óvónők érdeklődését, egyéni adottságait vesszük figyelembe. Azt kívánjuk elérni, hogy egy bizonyos területen legyenek az átlagnál felkészültebbek, jussanak nagyobb sikerélményhez, és tudásukat szívesen osszák meg egymás között. Fontos, hogy legyen jó a közérzetük, szeressék a munkahelyüket. A feltételrendszer legfontosabb eleme az óvónő személyisége, a következő személyiségi jegyekkel:

- Megfigyelő és helyzetfelismerő képesség
- Megosztott figyelem
- Szép magyar beszéd
- Önmagával és a gyermekekkel szemben igényesség
- Pedagógiai tapintat
- Kiegyensúlyozott, gazdag érzelmi állapot
- A gyermekek szeretete, megértése, megbecsülése
- Segítőkészség, optimista magatartás.
- Előítélet nélküli, befogadó attitűd

A dolgozói közösségnek, különösen a gyermekekkel foglalkozóknak rendelkeznie kell az együttműködés, egymásra figyelés képességével a mindennapok során, hogy személyes példaadással is neveljük a gyermekeket.

A pedagógusok továbbképzési irányultsága – Részvétel továbbképzéseken

Óvodapedagógusaink a lehetőségek függvényében teljesítik továbbképzési kötelezettségeiket. A továbbképzések területei elsősorban a közös értékrendünkhöz kapcsolódó szakmai többletek megszerzésére irányulnak, így feltételezik a pedagógiai programunk gyakorlati megvalósítását, képviselését.

Az elkövetkezendő években pedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – Pedagógiai Programunk cél-, és feladatrendszere határozza meg.

Tartalmi megújító és szabadon választható képzési tartalmak

- **Központi szabályozás követése:**
Az óvodapedagógusi munka alapját továbbra is az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja (ONAP) jelenti.
- **Iskolaérettség és átmenet támogatása:**
Fókuszban az iskolára való felkészítés, a sikeres óvoda–iskola átmenet biztosítása és az iskolaérettségi kritériumok tudatos figyelembevétele.
- **Élményalapú mozgásfejlesztés:**
A mozgás szeretetének elmélyítése élményszerű, játékos fejlesztési formákkal.
- **Fenntarthatóságra nevelés:**
A környezettudatos magatartás megalapozása, a természet iránti felelősségérzet kialakítása.

- **Művészeti tevékenységek:**
Ének, zene, rajzolás, festés, mintázás, kézimunka – a gyermekek kreativitásának kibontakoztatására.
- **Család–óvoda kapcsolatának újragondolása:**
A szorosabb, partnerségen alapuló együttműködés kialakítása a családokkal.
- **Továbbképzési kötelezettség diabéteszes gyermekek ellátásához.**
- **Allergiás gyermekek ellátása.**
A fokozottan kockázatos allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek egészségmegőrzésének és ellátásának biztosítása.
- **Önértékelési és önértékelési képességek fejlesztése:**
A gyermekek magabiztosságának, önkifejezésének és társas kompetenciáinak támogatása.
- **Pedagógusértékelési kompetenciák fejlesztése:**
A vezetők (igazgató, helyettes, munkaközösség-vezető) kompetencia- és teljesítményalapú értékelésre való felkészítése, valamint az önértékelési készségek fejlesztése.
- **Digitális kompetenciák – oviKRÉTA alkalmazás:**
Az oviKRÉTA rendszer szakszerű használatához szükséges informatikai készségek elsajátítása.
- **Asszisztensek és dajkák pedagógiai kompetenciáinak fejlesztése:**
A nevelő-fejlesztő munkát segítő munkatársak (dajkák, pedagógiai asszisztensek) szakmai felkészültségének megerősítése, különös tekintettel a gyermekfelügyelet szakszerű és hatékony biztosítására.
- **Mentori és segítői rendszer fejlesztése:**
Az intézményi mentorálás folyamatos fejlesztése, különös tekintettel a gyakornokok és új kollégák támogatására.

IV.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda épülete, elhelyezése:

Az óvoda épülete a község központjában helyezkedik el, 2031 m² alapterületű telken. Az épület 231 m², 2 csoportszoba, melyből jelenleg az egyikben van a bölcsődei csoport, öltöző, mosdó, folyosó, konyha és iroda helyiségekkel. Férőhelye: 25 fő. A csoportszobák alapterülete 50 m², egy óvodás gyermekre 2 m² alapterület jut. Az udvar 1800 m². A játékeszközök szabvány szerintiek.

Az óvodánk 1975-ben eredetileg is óvodának épült. 1988-tól központi fűtésre váltottuk az olajkályhákat. A gázt 1998-ban vezettettük be. 2001-ben új tetőt kapott az épület és a bútorzat cseréjére került sor. 2005-ben talajcsere és füvesítés történt az udvaron, valamint új kinti játékokat telepítettünk. 2010-ben kicseréltük a burkolatokat, 2013-ban álmennyezet felhelyezése történt. 2015-ben udvari fedett teraszt építettünk udvari vizesblokkal. 2016-ban a benti vizesblokkot újjátartuk fel. 2023-ban a csoportszobák festése is megtörtént. Az óvodai terem **interaktív táblát** kapott, hiszen a digitális kultúra megismerése az óvodában is fontos helyet kapott a mai társadalomban. Ehhez kapcsolódnak a **Bee-robotok**, amit a gyerekek szívesen használnak. Az épület megfelel funkciójának ellátására.

Csoporttermeink több funkciót töltenek be: óvodai tevékenységek, játék, torna foglalkozások, étkezések és pihenés színterei is. Felszereltségük jónak mondható. Játékokat, eszközöket évente vásárolunk költségvetésből, és az SZMK. rendezvények bevételeiből. Lényeges hiányosságunk nincs.

Az óvodai csoportszobák és az óvodai élet egyéb színterei barátságos, otthonos, játékokra ösztönző környezetet biztosítanak, ahol a gyermekek az aktuális szükségleteikhez és tevékenységeikhez igazodva maguk is aktívan részt vehetnek a tér alakításában.

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

Folyamatos elvárás a pedagógusok, a pedagógiai munkát segítő dajkák felé, hogy biztosítsák a gyermekek mozgás- és játékgigényének kielégítését. Ennek érdekében olyan környezet kialakítására törekszünk, amely harmóniát sugárzó színekkel, formákkal és lehetőség szerint természetes anyagokkal veszi körül a gyermekeket.

A játékok és egyéb eszközök elhelyezésénél kiemelt szempont, hogy azok könnyen hozzáférhetőek legyenek a gyermekek számára, ugyanakkor megfeleljenek a biztonságos használat követelményeinek is. Intézményünkben arra törekszünk, hogy a dolgozók számára megfelelő, komfortos munkakörnyezetet biztosítsunk, egyúttal alkalmas teret teremtsünk a szülőkkel való kapcsolattartásra és fogadásokra is.

Könyvtármányunkat folyamatosan gyarapítjuk szakmai érdeklődésünknek megfelelően Tudatosan válogatunk olyan könyvekből, amelyek felkészültségünket és a gyerekekkel való foglalkozást segítik. A gyermekkönyvek vonatkozásában igénybe vesszük a helyi könyvtár nyújtotta lehetőségeket.

IV.3. Az óvodai élet megszervezése

Az óvodai élet szervezeti kerete a napirend és a heti rend, melyek csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A foglalkozások differenciált tevékenységek, időtartamuk 5-35 perc, párhuzamosan végezhetőek és fejlesztik a gyerekek együttműködő képességét, feladattudatát.

A napirend és a heti rend rugalmas és folyamatos, az óvodapedagógusok alakítják ki figyelembe véve a különböző tevékenységeket, a harmonikus arányokat, a gyermekek egyéni szükségleteit, a helyi szokásokat, igényeket.

A gondozás kiemelt szereppel bír az óvodai élet szervezésében, nevelőhatása jelentős a felnőtt-gyermek kapcsolatépítésben, a gyermek önállóságának elősegítésében. Kiemelten fontos az óvónők, dajkák együttműködése ezen a területen.

Az óvodai nevelés tervező, megismerő és fejlesztő munkáját a következő dokumentumok szolgálják:

- Pedagógiai Program
- Éves munkaterv
- A gyermekek egyéni fejlődési naplói
- A csoportnaplóban vezetett nevelési tervek, heti tervek
- Valamint mindezek értékelései.

2024. 09.01-től bevezetésre került az **OVIKRÉTA**.

A megvalósítás az óvodapedagógusok felelőssége és feladata, segítők bevonásával, az óvodai élet összes területén és idejében feltétlen jelenlétükkel és közreműködésükkel.

IV.4. Óvodai életünk hagyományai, ünnepei

Születés- és névnapok: A gyermekek életének jeles napjai, a születés és névnap, megünneplése a csoportok sajátos szokásainak megfelelően történik.

Anyák napi köszöntés: május első vasárnapja. Iskolával közösen a művelődési házban falusi rendezvény keretében.

Mikulás: december 6. Közös Mikulás-várás az iskolásokkal. A Mikulást köszöntő énekek, versek színesítik az ünnepet. Majd a Télapó név szerint kiosztja az ajándékokat.

Gyermeknap: május utolsó hétvégéje.

Évzáró, ballagás: június első szombatja. Nagycsoportosok ballagása, évzáró és az édesapák köszöntése.

Karácsonyi ünnepség: Nyílt ünnepség, melyre a szülőket is szeretettel várjuk. A műsor után a szülőkkel közösen eltöltött ebéd, majd az ajándékok bontása várja a gyerekeket.

Farsang: Nyílt ünnepség, melyre a szülőket is várjuk. Jelmezbe öltözés, közös tánc, móka, játék az ünnep tartalma.

Húsvét: Zárt ünnepség. A húsvéti népszokások, hagyományok felelevenítése, eljátszása, ápolása. Tojásfestés, tojáskeresés a gyerekek izgalommal várt tevékenysége.

Nemzeti ünnepeink:

- **Október 23.** Csoportszintű megemlékezés. Kötetlen beszélgetés a történelmi eseményről.
- **Március 15.** Csoportszintű megemlékezés. Beszélgetés a történelmi eseményekről, kokárda, zászlókészítés, csoportszoba közös díszítése, emlékműnél a gyerekek által készített zászlók, otthonról hozott virágok stb. elhelyezése.

Időszakos ünnepek: Ezek egy adott alkalomhoz kapcsolódnak.

- **Állatok világnapja: október 4.**
- **Víz világnapja: március 22.** Happy-hét az óvodában.
- **Föld napja: április 22.** Éneklés a Földért. környezetvédelmi játékok szervezése az óvoda előtti parkban, virágok ültetése az óvoda udvarán.
- **Madarak, fák napja: május 10.** Séta a közeli erdőben. A témához kapcsolódó közös játékok szervezése.

Óvoda, család közös rendezvényei, tevékenységei:

- **Az óvoda kirándulásai:** Iskolával, szülőkkel együtt ősszel és tavasszal buszos kirándulást szervezünk. (Fővárosi Nagycirkusz, kalandpálya, játszóház, állatkert, Planetárium, közlekedési járműveken utazás (repülő, villamos, vonat, tramtrain), kirándulás a közeli városokba és azok nevezetességei)
- **Jótekonysági bál szervezése:** A Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde javára minden év december első hétvégéjén.

Az óvoda egyéb közös rendezvényei, tevékenységei:

- **Karácsony:** az Idősek Otthonában az óvodások ünnepi műsorral, az általuk készült ajándékokkal kedveskednek az idős embereknek. Közös mézeskalács sütés az idősekkel.
- **Anyák napi köszöntés:** Idősek Otthonában az óvodások ünnepi műsorral, ajándékokkal köszöntik az időseket.

IV.5. Az intézmény kapcsolatai

Intézményünk kezdeményező, nyitott szemléletű és együttműködésre törekvő a kapcsolattartás terén, különösen azokkal az intézményekkel, amelyek a gyerekek életében meghatározó szerepet játszanak:

- az óvodába lépés előtt (pl. bölcsődék, védőnői szolgálat),
- az óvodai nevelés során (pl. fejlesztő szakemberek, pedagógiai szakszolgálatok),
- valamint az óvodát követően (pl. iskolák, gyermekvédelmi intézmények).

A kapcsolattartás formáit és módszereit **az együttműködő partnerekkel közösen, a feladatok és a gyermekek egyéni szükségleteinek figyelembevételével** alakítjuk ki. Célunk, hogy a gyermekek fejlődését segítő intézményi együttműködés hatékony, célszerű és gyermekközpontú legyen.

IV.5.1. A család, a szülőkkel való kapcsolat

Alapelveink:

- A nevelésben a család szerepe az elsődleges, az óvoda épít rá és kiegészíti azt.
- Az óvónő fogadja el a szülőt, még akkor is, ha a gyermeknevelésben hiányosságokat tapasztal.
- Kapcsolatában éreztesse az őszinte segítő szándékot.
- A kapcsolat épüljön a tapintatra és mélyüljön el a közös programok során.
- Az óvónő ismerje a család szokás és szabályrendszerét és tapintatosan befolyásolja az életmód jó szokásainak alakításában.
- A szülők kapjanak megfelelő tájékoztatást a helyi nevelési programról, képviselőik által kísérik figyelemmel annak bevezetését.

Óvodánkban a szülők képviselőjét az SZMK látja el. 2 vezetői tagja van, az ő képviselőjükkal vesznek részt a szülők az óvoda életében.

Kapcsolattartás formái:

- Napi beszélgetések, információk a gyermekek állapotáról.
- Családlátogatások
- Szülői értekezletek
- Nyitott óvoda vagyunk, a szülő bármikor betekinthez az óvoda életébe, napi munkájába, de nem zavarhatja a csoport életét.
- Közös programok szervezése (gyermeknap, kirándulások stb.)
 - SZMK programok (munkadélutánok, rendezvények, stb.), melyek által anyagi támogatást is

IV.5.2. Bölcsőde

Az óvoda fontosnak tartja a bölcsődével kialakított jó kapcsolat fenntartását és folyamatos ápolását. A bölcsődei kisgyermeknevelőtől kapott információk – a gyermekek szokásairól, fejlettségi szintjéről, érzelmi kötődéseiről – jelentős segítséget nyújtanak az új óvodások zökkenőmentes beilleszkedésének támogatásában. Szerencsére ez az információcsere intézményünkben napi szinten megvalósul.

A kapcsolattartás formái:

- A leendő kiscsoportos óvodapedagógusok ellátogatnak a bölcsődébe, ahol lehetőség nyílik személyes ismerkedésre, valamint az óvodáról szóló tájékoztatás megosztására a szülők felé.
- A leendő óvodások látogatása kisgyermeknevelővel együtt az óvodába, ismerkedés céljából.
- A beszoktatást követően közös szakmai megbeszélések, tapasztalatcserék szervezése, amelyek a gyermekek óvodai életkezdését érintő megfigyelésekre épülnek.

IV.5.3. Általános Iskola

A jogszabályi változások, a tankötelezettség értelmezése, valamint az **Óvodai nevelés országos alapprogramja** által megfogalmazott célkitűzések is alátámasztják, hogy az óvoda és az iskola közötti kapcsolat kiemelt jelentőséggel bír.

Különösen fontos számunkra, hogy a két intézménytípus egymás nevelési és oktatási szemléletét, gyakorlatát megismerje, ezáltal is segítve a gyermekek zökkenőmentes átmenetét az iskolába.

Felelősségünknek érezzük a szülők részletes és korrekt tájékoztatását is, valamint annak biztosítását, hogy a gyermekek pozitív élményeken keresztül ismerkedhessenek meg az iskolai élet jellemzőivel.

A kapcsolattartás formái:

- A tanköteles korhoz közeledő gyermekek látogatása az iskolába, ismerkedés a tanítókkal, környezettel.
- Iskolai tanítók meghívása az óvodai nagycsoportos szülői értekezletekre – tájékoztatás az iskolai elvárásokról, pedagógiai gyakorlatról.
- A tanítók óvodai látogatásai – ismerkedés az óvodai nevelési környezettel, közös szakmai párbeszéd.
- Az óvodapedagógusok látogatása volt óvodásaik első osztályos tanóráin – tájékozódás a gyermekek iskolai beilleszkedéséről, tapasztalatgyűjtés a fejlesztési irányok alakításához.
- A szülők tájékoztatása nyílt tanítási napokról, iskolai rendezvényekről: faliújságon, szóróanyagokon keresztül, illetve személyes beszélgetések alkalmával.
- Igény- és elégedettségmérés a volt óvodás gyermekek iskolai beilleszkedéséről, különös tekintettel a sikeres iskolakezdéshez szükséges kompetenciák meglétére.

IV.5.4. Kapcsolatok külső intézményekkel

Intézmények:

A Könyvtár és a Művelődési Ház sajátos lehetőségeit tudatosan használja fel az óvónő nevelőmunkájában, úgy, hogy segítse elő a nevelési feladatok sokoldalú megoldását. Ismerkedjenek a könyvtárral, egy-egy könyvet kölcsönözzenek óvodai tevékenységeikhez. Nagyon fejlesztő hatású a könyvtári foglalkozás a nagycsoportosok számára:

- **Olvasás iránti érdeklődés megalapozása**

A gyermekek játékos formában ismerkedhetnek meg a könyvekkel, ami hozzájárul az olvasóvá nevelés korai szakaszához.

- **Beszéd- és szókincsfejlesztés**

A mesék, versek, mondókák hallgatása, feldolgozása segíti a nyelvi fejlődést, gazdagítja a szókincset, fejleszti a kifejezőkészséget.

- **Figyelem és emlékezet fejlesztése**

A mesehallgatás, könyvbemutató, dramatizálás során fejlődik a koncentráció, hosszabb ideig képesek figyelni és tartalmilag emlékezni a hallottakra.

- **Szociális és érzelmi fejlődés támogatása**

A közös mesehallgatás, dramatikus játék és élménymegosztás segíti az empátia, együttérzés, az érzelmi biztonság és a közösséghez tartozás érzésének kialakulását.

- **Könyvtárhasználati alapismeretek elsajátítása**

A gyerekek megismerkednek a könyvtár rendjével, a könyvek kezelésének módjával, a kölcsönzés alapjaival – ez segíti későbbi önálló könyvtárhasználatukat.

- **Élményszerű tanulás lehetősége**

A tematikus foglalkozások (pl. évszakok, ünnepek, állatok, népmesék) révén a gyermekek új ismeretekhez jutnak, miközben örömteli élményekben van részük.

- **Kreativitás, képzelőerő fejlesztése**

A mesehallgatás során a gyerekek belső képalkotása, fantáziája fejlődik, amit kiegészíthet a mesék rajzos vagy dramatikus feldolgozása.

- **Kulturális élmények biztosítása**

A könyvtár kulturális színtérként is működik: előadásokkal, bábszínházzal, író-olvasó találkozókkal gazdagítja a gyermekek kulturális világát.

- **Kapcsolattartás támogatása az intézmények között**

A könyvtári programok erősítik az óvoda-iskola-könyvtár hármas együttműködését, valamint lehetőséget teremtenek a szülők bevonására is.

Vegyenek részt a gyermekek részére szervezett színházi előadáson, hangversenyen, szervezzenek kiállítást gyermekmunkákból. Az óvónő kapcsolódjék be az óvodáskorú gyermekek számára szervezett speciális programok megszervezésébe

Állandóan kapcsolatot tartunk a község **házi orvosával, fogorvosával és védőnőjével.**

Önkormányzatunk figyelemmel kíséri az óvodában folyó munkát, a Képviselő testület előtt évente beszámolunk a nevelőmunkánkról, az óvoda életéről. Vizsgálják a fenntartás, működés feltételeit, szükség esetén támogatják kéréseinket, pályázatainkat.

Az intézmény és a Fenntartó kapcsolata elsősorban a következő főbb területekre terjed ki:

- az intézmény Alapító okiratának kialakítása, módosítására;
- pénzügyi-, gazdálkodási tevékenységére, az éves költségvetés jóváhagyása, elfogadása, módosítása;
- az intézmény ellenőrzése:
 - gazdálkodási szempontból,
 - működési szempontból,
 - törvényességi szempontból,
 - a szakmai munka eredményessége tekintetében,
 - az itt folyó gyermekvédelmi tevékenységre,
 - a gyermekbalesetek megelőzése érdekében tett intézkedések tekintetében;
- az intézményben folyó szakmai munka értékelése;
- jogszabályi elvárás szerint a szabályozó dokumentumok jóváhagyása, ellenőrzése;
- kompetencia és teljesítményalapú vezetői teljesítményértékelési rendszer működtetésének támogatása.

A Fenntartóval való kapcsolattartás formái

- szóbeli tájékoztatás,
- írásban beszámoló évente egy alkalommal,
- egyeztető tárgyalások és megbeszélések,

- az intézmény képviselőjének szükség és igény szerinti biztosítása a Képviselő testületi üléseken,
- fenntartói rendeletek és határozatok átvétele azok végrehajtása céljából,
- szükség és igény szerint speciális információszolgáltatás az intézmény pénzügyi-, gazdálkodási-, szakmai tevékenységhez kapcsolódóan,
- a működésünkkel és eredményességünkkel kapcsolatos igény és elégedettség mérés.
-

Kapcsolatot tartunk a **Nevelési Tanácsadóval**, szükség esetén speciális szakember segítségét kérjük.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

V.1. Játék

"A játék nem más, mint a lélek megnyilvánulása. Segítségével olvashatóvá válik a lélek..." (Ancsel Éva)

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, a tanulás alapvető formája, mely az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenység. A spontán és aktív felfedező játékot öröm, jókedv és izgalom kíséri. Az önmagában is élményt jelentő játék alapozza meg a hatékony tanulást.

A játék a valóságot tükrözi. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. Bármelyik élménye játékának forrásává válhat. A játék örömforrás, maga a cselekvés, a manipuláció, az elképzelés szerez örömet. Motivációja magában a tevékenységben van. A játékot a feszültség csökkenése kíséri. Az óvodáskor végéig a játék marad a gyermek legfőbb tevékenysége és a munka, a tanulás is megőrzi játékos jellegét. A játék formáinak és tartalmának gazdagítása a gyerekek képességeinek fejlődését segíti elő. A gyermek a játék útján ismerkedik a világgal, a tárgyakkal, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, ezáltal hatással van az értelmi képességek fejlődésére. Az emlékezetbevésés szándékos célként először a játékban jelenik meg. Fejlesztő hatását fokozzák a játékot kísérő pozitív érzelmek. A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek. Fokozódik a gyermekek beszédkedve. A játékban nyilvánulnak meg és fejlődnek a viselkedési szabályok, ízlésének alakulása és a társas kapcsolatok. A közös játékban alakulnak a játékhagyományok, amelyek a "mitudat" létrejöttét erősítik. Így a játék a közösségi élet fejlesztésének alapvető eszköze.

A gyermek újra meg újra lejátssza negatív élményeit is. Ezzel csökkenti az élmények kínos feszültségét. Így lehetővé válik a tapasztalatok érzelmi feldolgozása, a velük járó feszültség csökkentése.

Ebben az életszakaszban többet tanul, - anélkül, hogy ennek tudatában lenne - mint később egész életében. A tanulási folyamat szinte teljes egészében a játékban talál közvetítő közegére. Célja:

"A játék a gyermek útja annak a valóságnak a megismeréséhez, amelyben él és amelyet tovább alakítani hivatott." (Gorkij)

A játék célja a valóság megismerése élményeken, tapasztalatokon keresztül. A gyermek belső állapotának, vágyainak, indulatainak közvetítésével és a feszültség csökkentésével személyiségének fejlesztése.

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

Előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyának érvényesülését! Jelenjen meg a csoportnaplókban a napirend és a tevékenységi formák tervezésben.

Feladatok:

- A játék irányítása - az óvónő feladata:
 - Közvetetten, közbelépés konfliktushelyzetekben, a játékmenet pozitív irányba való terelése, segítségnyújtás, igazodjék a fejlettségi szintekhez, az óvónő is szeressen játszani, sose hagyja felügyelet nélkül a gyerekeket.
 - Olyan játékos helyzetek és tanulási alkalmak teremtése, hogy ugyanaz a tevékenység vagy összefüggő tevékenységsor mind a gyermekek egyéniségének, mind pedig fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat.
 - Differenciálás és integráció a játékban való tanulás folyamatában.
 - Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak.
 - Amilyen gyakran csak lehet, tervezzen az óvodapedagógus cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit.
- A feltételek megteremtése:
Megfelelő légkör, hely, játékidő, játékszerek-eszközök biztosítása.
- Tapasztalatszerzés és élménynyújtás:
A játék témája, tartalma nagyrészt a gyermekek valóságról szerzett ismereteitől függ. Ezért az óvónő gondoskodjék arról, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék környezetüket. Az ismeretszerzés pozitív érzelmeket váltson ki, élménnyé váljék. A játékban azonban megjelennek a gyerekek negatív tapasztalatai és érzelmei is.
- A korosztálynak megfelelő játékfajták biztosítása:

Gyakorlójáték, szerepjáték, barkácsolás, dramatizálás - bábozás, építő - konstruáló játék, szabályjáték.

A fejlesztés tartalma

A játék akkor alakul ki, ha a gyermekek megfelelő tapasztalatokkal rendelkeznek és van élményük, amit megjeleníthetnek játékaikban.

A gyakorlójátékban az anyagok, eszközök tulajdonságaival, a tárgyak egymáshoz való viszonyával, működésével ismerkednek. Fontos, hogy megfelelő mozgásteret, játékszereket, eszközöket, anyagokat biztosítsunk a manipulációs vágy kielégítésére. Gyakorló játék jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeként is. Akkor kell felfigyelnünk, ha a gyermek kizárólag a gyakorlójáték szintjén marad.

A szerepjáték a gyakorlójátékból bontakozik ki, amely nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. A vállalt szerepeken keresztül megjelenítik a valóság számukra lényeges elemeit, miközben sokoldalúan megnyilvánulnak és alakulnak a gyerekek közötti társas kapcsolatok.

Kísérjük figyelemmel a gyermekek szerepjátékát, kérésükre vegyünk rész abban, jelenlétünkkel, viselkedésünkkel adjunk mintát.

A barkácsolás a játék igényéből induljon ki, legyen kötetlen.

A szerepjátékokban számos eszközre van szükség melyeket alkalomadtán maguk készítsenek el. Olyan anyagokra van szükségük, melyeket könnyen, egyszerű eszközökkel is megmunkálhatnak. Az óvónő

szoktassa a gyermekeket arra, hogy játékaik kiegészítése, készítése közben újabb ötletekkel próbálkozzanak. A létrehozott eszközt használják is fel.

A dramatizálás, bábozás irodalmi élményre épül, mely a szerepjátékot gazdagítja. A gyermekek kötetlen módon játsszák el ezeket az élményeket. Adjunk módot, hogy szándékuk szerint átformálják vagy szőjék tovább a történetet. Gondoskodjunk jelmezekről, eszközökről, bábokról.

A báb mögé bújva félénkebb, visszahúzódó gyerekek is szívesen szólalnak meg. Legyen a báb állandóan jelen. Készítsünk közösen bábokat (zacskó, termés, fakanál, bot, új báb), használják szabadon, fantáziájuk szerint.

Az építőjáték az eszközök és anyagok változatosságát igényli. A játékszerekből különböző építményeket, tárgyakat hoznak létre. Az "én csináltam" tapasztalata biztonságot nyújt a gyerekeknek saját képességeikről, növeli biztonságérzetüket. A tapasztalatok hatására a spontán létrejövő alkotások mellett fontos helyet kap az előre elgondolt, meghatározott céllal végzett építés. Különös gonddal és megértéssel kell segíteni a homokban folyó játékok kialakulását.

A szabályjátékok jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. Egyes fajtái a gyermekek mozgását, másik részük értelmi képességeiket fejlesztik. Megtanulják a magatartás alapvető formáit: szerénységet, mértéktartást, eredményre törekvést, kudarcátűrést. Ezt a játékfajtát akkor szeretik igazán a gyerekek, ha érdekes és vonzó, a szabály érthető számukra, betartásuk nem okoz nehézséget. Az óvónő részvétele, figyelme különösen fontos.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

A gyerekek szeretnek és tudnak játszani. A környezetükben tapasztalt jelenségeket képesek feldolgozni és újra alkotni. Önállóan kezdeményezik a játékfajtákat. Elosztják a szerepeket, betartják a szabályokat, alkalmazkodnak egymáshoz. Elfogadják egymás véleményét, javaslatát, a konfliktusokat megoldják. Képesek problémahelyzeteket megoldani (kártya, dominó, puzzle). Egyszerűbb kiegészítő eszközöket önállóan elkészítenek, játékaikkal felhasználnak azokat.

V.2. Verselés, mesélés

Napjaink óvodai nevelésének is alapvető célja az óvodáskorú gyermekek műveltségének megalapozása, a művészetek esztétikájának felismertetése, esztétikai fogékonyságuk fejlesztése, esztétikai érzelmeik bővítése.

Az óvodáskorú, 3-7 éves gyermek előtt - a különböző művészeti területek mellett • a gyermekirodalmi alkotások, az irodalmi művekhez kapcsolódó egyéb irodalmi tevékenységek tárják fel az élet szépségét, derűjét, a holnap, a jövő elé tekintő optimista szemléletet, biztosítva számukra a vidámságot, a tréfát, a humort, az örömteli játékot, és egyben a mindenki által átélhető esztétikai élményt. Az irodalmat éppen ezért illeti meg kiváltságos hely az óvodai nevelésben. A kisgyermekek esztétikai örömet - életkori sajátosságait figyelembe véve - a nép és műmesékkel, reális történetekkel, klasszikus értékű elbeszélésekkel, a népköltészet remekeivel, népi mondókákkal, epikus és lírai gyermekversekkel, verses mesékkel, meseregényekkel fokozhatjuk. A mese-vers nélkülözhetetlen eleme az emberré nevelésnek.

A mese különleges, átlelkesítő szemléletmódjával megeleveníti a tárgyi világot, miközben a szigorú ok-okozati logikát feloldva egy mágikus világképet tár a gyermek elé. A csodák és átváltozások révén a gyermek közelebb kerül a belső, pszichikus valóságához, miközben fejlődik külvilágra irányuló megismerési törekvése is.

A mesehallgatás – akár csak a játék – **érzelmi biztonságot nyújt**, és serkenti a **belső képalkotást**, amely a gyermek élményfeldolgozásának egyik legfontosabb eszköze. A mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. A mondókák, dúdoló, versek ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

Az óvodapedagógus feladatai a mesélés során

Tudatos meseválasztás:

- Figyelembe veszi a gyermek életkorát, fejlettségi szintjét (egyéni és csoportszintű).
- A kiválasztott mese legyen gyermekközpontú, a gyermeki világhöz közel álló.
- Figyelembe kell venni a csoport és az egyéni fejlettségi szinteket.

Élőszavas mesélés alkalmazása:

- A rendszeres, élőszavas mesélés segíti az óvodás korosztály világhöz való viszonyának alakulását.
- Tükröt tart a gyermek szorongásainak, miközben megnyugtató feloldást és megoldási mintákat kínál.

Rítusok és szokások kialakítása:

- A meséléshez kapcsolódó ismétlődő szokások segítik a gyermekeket a ráhangolódásban és a mese befogadásában.

Napi rendszeresség biztosítása:

- Lehetőség szerint minden nap legyen mesélés, mondókázás, verselés.
- Ezek a tevékenységek hozzájárulnak a gyermek mentális egészségéhez, érzelmi egyensúlyához és belső stabilitásához.

Célja

Az erkölcsi fejlesztés és a testi jó érzés megvalósítása a társaság figyelembevételével. A-gyermekekkel való különös játékos beszédkapcsolat egyik nagy lehetősége, szellemi szükségleteik kielégítése: beszéd, tanulás, tanítás, szórakoztatás, kellemes időtöltés, együttes élmény.

Feladatok

- A gyermekek irodalomhoz fűződő pozitív viszonyának kialakítása
- A nyelvi érintkezés formáinak kialakítása, a gyermekek aktív bekapcsolása a verbális tevékenységbe
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.

A fejlesztés tartalma

A gyermekirodalom - a népköltészet és a műköltészet - harmóniájával teremt érzelmi alapot az irodalom szeretetéhez. A gyermek számára a valóság és illúzió egyidejűsége vonzó, izgalmas örömforrás, amely aktivizálja egész pszichikumát, kiteljesíti személyiségét. Az irodalmi élmények hatására fejlődnek a gyermekek esztétikai érzelmei, amelyek formálják a gyermekek magatartását és cselekvésre ösztönzik.

A gyermekirodalmi művek, a népköltészeti és műköltészeti alkotások művészi tartalmi és formai elemei fejlesztik a gyermekek reprodukív és produktív fantáziáját, ugyanakkor motorikus reakciót, mozgásigényt is kiváltanak bennük.

Az óvodás gyermek mindekkor átéléssel eleveníti fel a bábokkal a már többször hallott mesét, történetet, és még nagyobb vágyakozással válik "színésszé", amikor saját maga jelenítheti meg az irodalmi alkotások jellegzetes hőseit.

A rendszeres mesehallgatás által a gyermek egész személyisége pozitív irányba fejlődik. A népmese sarkított jellemábrázolásával indirekt módon közvetíti az erkölcsi normákat, a társas viselkedés szabályait, az illemszabályokat.

Ezek a pozitív emberi tulajdonságok a mesehallgatás során beépülnek a gyermek személyiségébe. Olyan - az óvodáskorú gyermek számára nehezen érthető - fogalmak telnek meg tartalommal, mint pl. jószágos-gonosz, szorgalmas-lusta, igazságos stb. Napjainkban a gyermekek kevés mesét hallgatnak, azt is részben a televízió keresztül, mely nem mindig a legmegfelelőbb értékeket közvetíti, s nem kellő mértékben segíti a képzelet működését, a belső kép kialakulását. A könyv nélkül való mesélés, verselés igazi közös élmény, személyes, elmélyült együttlét.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Várják, kéri a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában. Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik. A folytatásos mesék, versek, meseregények szálaát össze tudják kötni. Van néhány kedvelt mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beleviszik játékukba.

A mesekönyveket önállóan nézegetik, lapozgatják, a képek alapján megtalálják legkedvesebb meséiket.

Vigyáznak a könyvekre.

Önállóan feldolgoznak egy-egy egyszerűbb szerkezetű mesét, verset.

V.3. Ének-zene, népi játék, tánc

*"Az óvodával, annak zenéjével foglalkozni nem mellékes kis pedagógiai kérdés, hanem országépítés."
(Kodály Zoltán)*

Helye a nevelés folyamatában

A zenei nevelés minden területén érvényesek Kodály Zoltán gondolatai, irányelvei. A zene közvetlenül váltja ki az érzelmeket, ezért elengedhetetlen része az általános nevelő munkának. A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre. Az értékes zene fogékonyra teszi az embert a szép befogadására, formálja ízlését, és emberi magatartását. A zenei nevelés a gyerekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, megszeretteti az éneklést, népi játékokat, szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre. Fejleszti a gyermekek játékos zenei alkotókedvét, zenei emlékezetét, hallását és ritmusérzékét. A ritmusból fakadó harmonikus mozgás elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését.

Hatással van az értelmi fejlődésre: a társas együttlét örömet jelent, fejleszti a zene iránti fogékonyságot, a fogalompárok megértését. Szorosan kapcsolódik az irodalmi-matematikai környezet megismerésére nevelés vizuális - anyanyelvi, valamint a testnevelés hasonló területeihez.

A néphagyomány és a művészi értékű zenei alkotások felkeltik érdeklődését és fejlesztik zenei műveltségét.

A zenei nevelés hatása megmutatkozik a zenei anyanyelv megalapozásában, a gátlások feloldásában, magatartásuk, közösségi érzésük kedvező alakulásában, testtartásukban, esztétikus mozgásukban. Zenei élményeket szereznek a gyerekek játék közben, kötött É3 kötetlen foglalkozásokon, egyéni érdeklődésük alapján.

Kodály Zoltán: "Zenét művelő, zenét élvező és értő magyar közönség kiművelése, amely a kisgyermekkorban kezdődik."

A gyerekeknek az éneklés örömet szerezzen, belőle társas éneklés, zenélés alakuljon ki, és a zenei anyanyelv megalapozódjék. A néphagyományokból kiindulva a világirodalom remekeihez juttassuk el a gyerekeket.

Az ének, a zene, a népi játék, a tánc, a néphagyományok ápolása, valamint az ünnepek közös megélése fontos eszközei a nevelésnek. E tevékenységek élményalapú értékközvetítéssel, a korosztályi sajátosságokat figyelembe véve támogatják a gyermekek érzelmi, és esztétikai fejlődését.

Az óvodapedagógusok által tudatosan válogatott zenei anyagok többsége a **természet körforgásához**, az **évszakok váltakozásához**, az **emberi élet fordulópontjaihoz**, valamint a **naptári év jeles – állami, egyházi és népi – ünnepeihez** kapcsolódik.

Az óvodapedagógus feladatai a zenei nevelés területén:

- **Tudatosság minden művészeti tevékenységben:**

A pedagógus tudatos tervezőmunkája járja át a zenei és más művészeti tevékenységek minden elemét.

- **Igényes műveltségterület válogatása:**

Olyan népi és kortárs zenei anyagok kiválasztása, amelyek:

- támogatják a zenei képességek fejlesztését (egyenletes lüktetés, ritmusérzék, hallás, éneklés, mozgás),
- ösztönzik a zenei kreativitást.

- **Esztétikai élmény biztosítása:**

A zenei tevékenységek örömteliek, élményalapúak legyenek – ne kényszerként jelenjenek meg a gyermek számára.

- **Esztétikai ismeretek közvetítése:**

A zenei élményekkel párhuzamosan fejlődjön a gyermek esztétikai érzéke, ízlése és nyitottsága a kulturális értékek iránt.

- **Alkotó tevékenységek támogatása:**

A gyermekek önálló, kreatív zenei és mozgásos tevékenységeinek megszervezése, a szükséges tárgyi és szellemi feltételek biztosításával.

- **A gyermekek nemzeti és hovatartozásának figyelembevétele:**

A népi játékok, gyermekdalok, tánc- és zenehallgatási anyag kiválasztásánál – amennyiben releváns – a pedagógus vegye figyelembe a gyermekek nemzeti és kulturális hovatartozásához való kötődését is.

Feladata

Az érzelmeken keresztül a zenei érdeklődés felkeltése, a zenei ízlés formálása, élménynyújtás. A népdalok és komponált gyermekdalok éneklése közben fejlődik hallása, éneklési készsége, ritmusérzéke, harmonikus szép mozgása.

A fejlesztés tartalma

Az éneklés, zenélés lehetőségeit az egész nap folyamán ki kell használni az egyéni fejlesztésre.. A jó zenei légkör átszövi az egész napot: a vidám, kiegyensúlyozott légkör megteremtésében fontos szerepe van.

Az óvónő hangja is a zenei légkörhöz tartozik, ezáltal hangszíne, hangereje, viselkedése minta a gyermek számára.

Az óvónő biztosítsa a zenei nevelés alapvető feltételeit: a megfelelő teret, esztétikus eszközöket és hangszereket, melyeket bármikor kedvük szerint használhassanak a gyerekek. A zenei érdeklődés felkeltésére a legjobb módszer az énekelgetés, dúdolgatás, énekes játékok és a személyes kapcsolatok kialakítása. Az énekelgető óvónő érzelmileg hat a gyerekekre, amely örül a közös játéknak és utánozza őt. Ahol az óvónő sokat énekel, ott a gyerekek is szívesen bekapcsolódnak, illetve maguk is kezdeményeznek.

A fejlesztés tartalma a korosztálynak megfelelő mondókákból, dalanyagból és zenehallgatási anyagból áll. Ehhez kapcsolódnak a környezet, illetve állathangok felismerése és hangutánzása, emberi hangmegnyilvánulások, hangadást kísérő mozdulatok, egyszerű játékos mozgások, táncos jellegű mozdulatok, mozgás improvizáció zenére.

Az óvónő feladata, hogy biztosítsa a zenei nevelés anyagának a gyermekek életkori sajátosságaira épülő kiválasztását, kapcsolódását környezeti és hagyományápoló tevékenységekhez. Segítse a gyermekek önmegvalósítását, képzeletének fejlődését, Önállóságát, kreativitását. Tartsa tiszteletben a gyermekek jogát a tevékenység elutasítására, s engedje bármikor bekapcsolódni. Ezáltal nem kerül kudarchelyzetbe a gyerek. A szerepcserés játékoknál minden gyerek kerüljön sorra.

A zenei készségfejlesztő feladatok mindig egymásra épülnek, és mindaddig felszínen vannak, míg minden gyermek elsajátította. Az óvónőnek ismernie kell a zenei képességek fejlesztésének területeit, hogy tudatos tervező munkát végezhesen:

- Éneklési készség (tisztá éneklés, a gyenge hallású gyermek, a gyermekhang ápolása és fejlesztése)
- Zenei hallás fejlesztése (magas-mély, halk-hangos különbsége, belső hallás fejlesztése, hangszínek felismerése)
- Ritmusérzék fejlesztése (egyenletes lüktetés, ritmus illetve e kettő összekapcsolása, a gyors-lassú érzékelése, tánclépések, ritmushangszerek)
 - Zenei formaérzék fejlesztése (a motívumhangsúly kiemelése mozgással, dallam és ritmusmotívumok.)
 - Zenei alkotókészség fejlesztése
- A zene hallgatására nevelés

Az óvónő tegye lehetővé, hogy a szülők is megismerkedjenek az óvodai dalokkal, mondókákkal, mozgásformákkal.

Igény szerint elégítse ki a szülők érdeklődését. A szülők abban tudnak együttműködni az óvodával, hogy meghallgatják, éneklésre biztatják gyermeküket, és maguk is énekelnek vele, illetve muzsikálnak neki.

A hagyományok ápolásában (pl. betlehemes játék, húsvéti népszokások) a népi gyermekjátékokra, dalokra, mondókákra, tánclépésekre építünk. Az évszakokhoz, népszokásokhoz kapcsolódó dalok,

játékok, táncok kreativitásra készítetik a gyerekeket és fokozottan együttműködnek társaikkal. A zenében, mozgásban feloldódó, önmagát kifejező, boldog gyermek látványa a legnagyobb öröm, mely célunk és eredményünk egyaránt.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek önként és örömmel énekelnek. Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza. A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják. Felismerik a gyors-lassú, halk-hangos, a magas-mély éneklés közötti különbséget. Felelgetős játékokat folyamatosan el tudnak énekelni. A dallamfelismerést és ritmusvisszaadást változatos formában alkalmazzák. Felismerik a természet és környezet hangjait, megkülönböztetik a hangszínek eltéréseit. Megismerik néhány hangszer hangját és megszólaltatásuk módját. Megérzik a zenei motívumok hosszát. Egyöntetűen körbejárnak szép testtartással, kézfogással. Egyszerű táncos mozgásokat ismernek pl. dobbantás, koppantás, átbújás, párválasztás, kifordulás stb). Változatos térformákat tudnak kialakítani. A dalokhoz játékos mozdulatokat, egyszerű játékokat találnak ki.

A bemutatott élőzene, műzenei szemelvények, más népek dalainak figyelmes hallgatása örömet jelent számukra.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnepe meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

V.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az óvodai ábrázoló munka jelentős szerepet játszik a gyermek személyiségfejlődésében. A gyermeki ábrázolás a világ megismerésének sajátos formája. A gyermek külvilághoz fűződő kapcsolatát érzelmi síkon éli át és cselekvésein keresztül tükrözi. Az ábrázolásban jelen vannak a valóság énhez kötött jelei. Elsők között szerepel az utánzó tevékenység aktivitása. A 3-6 éves korú gyermek rajzi tevékenységét ösi spontaneitások irányítják, ezek közül is kiemelkedik a valóság birtokbavételének ösztöne. Rendkívüli szerepet tulajdonít ez az életkor a vizuális érzékelés tanulságainak.

Amikor ábrázol, mindig a jelenség frontális nézetét idézi (pl. ezért ábrázol oldalnézetben is két szemet).

A kisgyermek környezete állandó vizuális ingerekkel rendelkezik, a gyermek minden pillanatban vizuális tapasztalatokat szerez. A közvetlen környezet a spontán vizuális hatások közül a legjelentősebb, hiszen mindennapos, állandó ingert jelent. Ezért fontos, hogy a gyermeket esztétikus, szép, egymással is harmonizáló tárgyak vegyék körül. Vizuális nevelés szempontjából eredményesebb, ha a gyermeket csak a szükséges mennyiségű, többfunkciós, gondolkodásra, alkotásra ösztönző, esztétikus tárgyak veszik körül. Ezek az ingerek állandóan jelen vannak, így nem az inger erőssége, hanem a tartóssága jut kifejezésre (pl. természetes anyagok). A gyermek által létrehozott alkotásokhoz mindig erősebb érzelmi szálak fűzi, ezért érzelmei mélyebbé, pontosabbá, tartósabbá teszik emlékképeit.

Ha a kisgyermek megismeri környezetét, sokrétű tapasztalatokat szerez a körülötte lévő tárgyakról. Majd újraalkotja, ábrázolja ezeket.

Az ábrázoló tevékenységben a gyermek vizuális ismereteiről - vizuális visszajelzést kap. Ránéz az általa létrehozott alkotásra, s látja, hogy az nem azonos a valósággal, nem elégíti ki saját elvárásait. Ez újabb megfigyelésre és újabb alkotásra ösztönzi, egészen addig, míg meg nem felel a saját kialakult belső vizuális mintájával. Majd később a pontosabb megfigyelések hatására, újabb alkotásokat hoz létre - önellenőrzést végez. így indul el az önfejlesztő folyamat, melynek készítése a belső motiváció: a keresés, majd a rátalálás öröme (Mindez természetesen nem tudatos folyamat).

Ezzel felgyorsul a vizuális megismerés, gondolkodás is. Ennek a pontosabb analizáló-szintetizáló tevékenységnek az eredménye: emlékképei pontosabbá válása. Ha egy fogalmat minél több vizuális részletre tud bontani, képzelete annál gazdagabb. Ehhez pedig sok vizuális tapasztalat szükséges.

Ebben az önfejlesztő, kereső, kutató, rátaláló folyamat kialakulásában hagyjuk, hogy ő lássa meg, fedezze fel, s jusson el az újra alkotás kényszeréig. Így alakul ki a legbonyolultabb képesség: a téri világ síkba való átfordításának bonyolult agyi folyamata, mely a vizuális nevelés célja, értelme. Így alakul ki az a szilárd alap, amelyre a többi tudást biztonsággal ráépíthetjük.

A rajzolás, festés, mintázás és kézimunka ezáltal szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez: a játékhöz, a környezet megismerésére neveléshez, az anyanyelvi, matematikai neveléshez, és egyéb nevelési területekhez. Az egész nap folyamán megvalósuló ábrázoló tevékenységek kihasználása mással nem pótolható nevelési lehetőségeket rejt magában.

Célja

A spontán vizuális ingerek az óvodai nevelés hatására fejlődjenek. A közvetlen környezetről egyre pontosabb ismereteket szerezzenek, majd a sokrétű ábrázoló tevékenység során újraalkossák ezeket. Ennek eredménye a kreatív esztétikum létrehozására, a tartalom és a forma összhangjának kifejezésére képes, éntudattal rendelkező gyermek nevelése. Állandóan új megoldások keresése.

Feladata

- Feltételek megteremtése: tapasztalat, élmény, lehetőség, eszközök, technikai ismeretek elsajátítása.
- Előtérbe kell helyezni a természetes anyagokat, a termékek felhasználását.
- A látó-érzékelő rendszer, az alaklátás és formaállandóság, a kis és nagymozgások fejlesztése, a manuális érzékelés, a finommotoros mozgás és a szín észlelés fejlesztése.

A fejlesztés tartalma

A gyermekek a különböző ábrázoló tevékenységeken keresztül ismerkednek meg a különböző technikákkal, melyekre elegendő helyet, időt és bármikor elővehető eszközöket biztosítunk. Fontos, hogy a gyermek megkedvelje az adott tevékenységet. Újabb technika bemutatása csak a készségszint elérése után következzen. A technika fejlődése az önkifejezés magasabb szinten történő megvalósulását eredményezi. Csak ott és akkor segítsünk, ha szükség van rá: a fogásoknak, eszközök használatának, a technikai eljárások sorrendjének megismerésében. Az óvodai élet során sokféle tevékenység megszervezésére nyílik lehetőség:

Képalakítás: Rajzolás, díszítés, batikolás, kollázs, dombormű, agyagplakettek, síkbábok, álarcok, díszletek festése, keveréssel előállított színek, zsírkréta és viaszkaré, különböző lenyomatok készítésének megismerés A formára, színre, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok: térkifejezés a kép síkján, egymás melletti, fölötti formákká. Színek alkotása, a festéklődés, a színfoltok egymás mellé festésének lehetőségei. A formák, jelenségek jellemzőinek megfigyelése: színük, alakjuk, részformáik.

Plasztikai munkák: mintázás, játékok, modellek, bábok, ajándékok készítése, szövés, fonás, papírhajtogatás, barkácsolás, papírtépes-nyírás, ragasztás, varrás, kötözés eljárásainak megismerése.

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

A textil, a fa, agyag, gipsz, kartonok, hullámpapírok, természetes anyagok használata. Formára, anyagismeretre vonatkozó tapasztalatok és megfigyelések: a formák tagoltsága, részformái, az anyag formálhatósága.

Építés: Az építőjátékok változatos felhasználása mellett a közös játékoknak megfelelően nagyobb térben, nagyobb méretű elemekből összeállított térrészek, búvóhelyek, sátrak stb. építése.

Udvari játékok során nagy térbeli alakzatok létrehozása.

Makettek építése és berendezése a gyermekek által alkotott modellekkel, formákkal, tárgyakkal.

- Térbeli tapasztalatok és megfigyelések: tájékozódás térben, térrészek összefüggése, összekapcsolása átjárókkal, folyosókkal, alagúttal, úttal.
- Statikai tapasztalatok: egymásra rakott formák egyensúlyi viszonyai, stabilitás, labilitás, alátámasztási, lefedési lehetőségek.

Vízszintes, függőleges, kanyargó, ferde irányok.

- Arányviszonyok: alacsonyabb-magasabb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb stb.

A makettek és a hozzájuk készített kiegészítő formák egymáshoz viszonyított méretei.

Műalkotások nézegetése Róluk való beszélgetés hangulati, térbeli, formai és színbeli, elrendezésbeli szempontból. A környezetben látható esztétikus jelenségek megfigyelése. Művészeti albumok lapozgatása.

Az óvónő felkészültsége teszi lehetővé a sokszínűséget. A gyermekek igényeinek kielégítésére törekszik, hozzájárul környezete ízlésformálásához, esztétikai fejlődéséhez. Átveszi a család felől jövő pozitív kezdeményezéseket (természetes anyagok gyűjtése és felhasználása - termények -) és visszahat azokra.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

Élményeiket, elképzeléseiket vizuálisan képesek megjeleníteni. Színhasználatukban érvényesítik kedvelt szüleit, és a valóságnak megfelelő színeket alkalmazzák. Használják a képi kifejezés változatos eszközeit. Formaábrázolásuk változatos, képesek a megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat kiemelni. Emberábrázolásukban megjelennek a részformák (pl. szempilla, fülbevaló stb.), próbálkoznak a mozgásábrázolással is. Munkájuk kitartó, műveikről véleményt alkotnak. Gyakori az együttes alkotás. Képesek a térbeli kiterjedések felismerésére, a formai jellemzők megnevezésére. Részt vesznek az őket körülvevő tér átalakításában. Fejlettségi szintjük a részletgazdagságban, bonyolultságban, kompozíciókészítésben tükröződik. Díszítő jellegű, írás-előkészítő feladatokat szívesen oldanak meg. A balról-jobbra haladás, a ritmus tartásával nem okoz problémát.

V.5. Mozgás

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás. A rendszeres, örömmel végzett, közösségekben történő testmozgás hozzájárul a gyermek optimális személyiségfejlődéséhez, továbbá az egészséges életvitel kialakulásához. A mozgásnak az egész: óvodáskorban jelentős szerepe van, mivel a mozgás útján szerzett tapasztalatok érthető és feldolgozható információt jelentenek.

Az óvodai élet minden napján szükséges biztosítani az aktív szabad játék mellett az irányított mozgásos tevékenységeket is, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.

A felnőttkori mozgásügyesség nagymértékben a gyermekkori mozgástapasztalatok függvénye, ezért meghatározó jelentősége van a spontán mozgásnak és a szervezett óvodai testnevelés foglalkozásoknak.

A mozgás a gyermekek napi tevékenységében szinte állandóan jelen van és a testnevelés keretein belül tervszerűen és egy évre szabottan valósítja meg feladatait. A gyermekek fejlődésében nagy szerepet játszik a tudatosan szervezett mozgás. Ez egyrészt a mindennapi fejlesztő mozgásban valamint a szülői igényekre alapozott és az óvodapedagógusok irányítása alatt zajló külön szolgáltatásként szervezett úszás alkalmával, valamint a rendszeres kirándulások keretében történik.

A mindennapos irányított testmozgás részét képezhetik a zenére végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos úton történő fejlesztését.

Az egészséges életmód területén hozzájárul ahhoz, hogy a számtalan tevékenység - főként a szabadban - a gyermek természetes igényévé váljon.

Hozzájárul az értelmi nevelés megvalósításához, a különböző mozgások ismétlésével, felidézésével fejlődik a gyermekek vizuális memóriája. A testrészek, a testi irányok megismerésével gyarapodnak ismereteik. A hallott, látott és elvégzett cselekvések elősegítik a fogalomalkítást és a keresztcsatornák fejlődését. A gyermek saját mozgásos képességeinek megismerésével fejlődik "én"tudata, szociális énje. A közös mozgások öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását, a társakhoz való alkalmazkodást. Mozgás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő képességük, akaratuk. Kialakul egészséges versenyszellemük.

A tevékenység alapvető szervezeti keretei:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység
- irányított, mindennapos mozgásfejlesztés
- szervezett mozgásos tevékenység

Feladatok

- Fizikai állóképesség fejlesztése
- Önértékelés, önbizalom növelése
- Nagy és finommozgások és a fizikai erőnlét fejlesztése (egyensúly, szem-kéz, szem-láb koordináció, ritmusérzék)
- Testséma fejlesztése (testrészek, testkoordináció, kezesség, lateritás, dominancia)
- Vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó illetve kiegészítő mozgások
- Problémamegoldó képesség erősítése, mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal
- Mozgással kapcsolatos szókészlet fejlesztése
- Egészséges versenyszellem kialakítása.

A mozgásfejlesztés tartalma

A mozgásprogram magában foglalja a gyermekek kötetlen, motivált mozgástevékenységet, a konkrét fejlesztést szolgáló testnevelést, testedzést és ügyességet fejlesztő sportprogramokat.

A szabad mozgástevékenységnél áll a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése. **Az óvodai élet minden napján biztosított aktív szabad játék mellett hangsúlyosan jelennek meg az irányított mozgásos tevékenységek, melyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert.**

Helyszíne a csoportszoba vagy az udvar. Illetve az iskola torna terme is lehetőséget ad a mindennapos mozgás szervezésére.

A gyermekek a különböző nehézségű feladatokat fokozatosan, egyéni képességeiknek megfelelően sajátítják el. Fontos, hogy folyamatosan mozogjanak és a mozgás öröm legyen számukra.

Ügyességfejlesztő sportprogramok elsődleges célja az egészséges életvitel megalapozása a családi nevelés befolyásolása. A szülőkkel való együttműködés, a sporttevékenységben való alkalmi együttműködés hozzájárul a szülők meggyőzéséhez a mozgás fontosságáról, személyiségfejlesztő hatásáról.

A mozgásos játékoknak különösen nagy szerepe van a nyári időszakban, a nyári élet tartalmasabbá válik általa, kiegészíti a víz és a levegő edző hatását. Mindezekhez meg kell teremteni a feltételeket.

A gyermekek mozgását az óvodában úgy szervezzük, hogy minden gyermek számára biztosított a mozgáslehetőség, amit szervezete és idegrendszere megkíván.

Mozgásukat az óvónő csak akkor korlátozza, ha az veszélyt jelent saját vagy társai testi épségére. Feladatunknak tartjuk, hogy a mozgás hozzátartozzon az óvodai életformához és örömforrás legyen.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek szeretik és igénylik a mozgást
- Ellenállóképességük, edzettségük, alkalmazkodóképességük társakhoz és szabályokhoz kifejlődött
- Ismerik az eszközök nevét és a gyakorlatokhoz kapcsolódó kifejezéseket
- Mozgásuk összerendeződött, mozgáskoordinációjuk fejlett.
- Erőnlétük, egyensúly érzékük, ritmusérzékük kifejlődött
- Kitartóan képesek a feladatok elvégzésére (futás, járás, egyensúlyozás, irányváltztatás, téri tájékozódás, térben mozgás, eszközös játékok, kúszás, ugrás)
- Játékos és versenyhelyzetekben megfelelő akarattal, fantáziával, kreativitással, önálló szervezéssel vesznek részt. Magatartásukban megnyilvánulnak olyan erkölcsi tulajdonságok, mint a felelősségérzet, segítőkészség stb..
- Figyelmük, gondolkodásuk, emlékezőképességük, ötletességük megfelelő szintű.

V.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezettudatos magatartás megalapozása – Fenntarthatóságra nevelés

A külső világ megismertetése akkor a leghatékonyabb, ha az ismeretszerzést a gyermekek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszerbe ágyazzuk, kihasználjuk a tapasztalatszerzés természetes élethelyzeteit, s ezeket tudatosan is szervezzük. Így segíthetjük elő, hogy a gyermekek természeti és társadalmi környezetükről olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek szükségesek az életkoruknak megfelelő biztonságos eligazodáshoz.

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

A külső világ tevékeny megismerése segíti a gyermekeket tapasztalataik feldolgozásában, fejleszti értelmi képességeiket, lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, a kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását, melyben nagy szerepe van ünnepeinknek.

A kisgyermek első tapasztalatait környezetéből meríti, a családi nevelésnek alapozó, a fejlődés folyamán a személyiségjellemzőinek kialakulásában elsődleges szerepe van. Az óvoda két fontos területen járulhat hozzá az otthonról hozott ismeretek, tapasztalatok gazdagításához:

- Más jellegű tevékenységet kínál
- Gyermektársak, derűs nevelői attitűd.

Ezek eredménye a személyiségfejlesztés környezeti feltételeinek kiszélesedése, a hátrányok: kompenzálása. Olyan szokások, viselkedésformák kialakítása, amelyek meghatározzák a természeti és a társadalmi környezettel való harmonikus együttélést.

Az ember környezethez való viszonya születésétől kezdve alakul, óvodáskorban ennek tere a külső világ tevékeny megismerése.

Feladatok

- Természeti és társadalmi környezet megfigyelése és tapasztalatok szerzése
- Ünnepi hagyományaink ápolás
- Környezetünk formai és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása
- Környezetalakítás
- Környezetvédelem.

A fejlesztés tartalma

Társadalmi környezet: A gyerekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel a családról, a családtagok munkájáról, jogairól, egymáshoz való viszonyáról. Viselkedésüket jellemezze a szeretet, tisztelet, részvétel, segítő szándék, megértés.

Ismerjék meg az óvoda: környezetét, a felnőttek munkáját, maguk is járuljanak hozzá környezetük ápolásához. Fontos, hogy ez a megismerés érzelmileg pozitívan hasson. Szerezzenek tapasztalatokat az óvoda környezetében megfigyelhető foglalkozásokról (kereskedelem, posta stb.). Legyen tapasztalatuk az orvos, a védőnő munkájáról. Ismerjék a gyógyszerek fogalmát, balesetmegelőzést (közlekedés, tűz, áram stb.)

Tudják megnevezni az emberi testrészeket, ismerjék az érzékszerveket és azok funkcióit, gyakorolják az önálló tisztálkodást.

- Látogassanak el az iskolába, ismerjék az ott folyó munkát (5-6-7 évesek).
- Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést. Ismerjék a közlekedési eszközöket.
- Figyeljék meg a napszakokat, gyakorolják az ehhez kapcsolódó tevékenységeket.
- Fejlődjön időérzékük. Legyen fogalmuk kisebb-nagyobb időegységről (év, évszak, hónap, hét, nap).

Természeti környezet: Megfigyelésekkel szerezzenek közvetlen tapasztalatokat az évszakok: változásairól, az időjárásról.

A növény- és állatvilág megismerése fontos része a környezet megismerésének. Védelmüket, gondozásukat módunkban áll a helyszínen is közvetlenül megfigyelni, tevékenyen segítem, (falusi környezetünk van).

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

Hagyományápoló munkánkban évszakonként számba vesszük ünnepeinket, az ezekhez kapcsolódó szokásokat és eseményeket (pl. Farsang, Húsvét stb.)

Igyekszünk érzelmileg telített, az egyes gyermekek számára konkrétan megtapasztalható élményeket nyújtani.

A környezetünk formai és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása. A környező valós fontos jellemzői a formai is mennyiségi viszonyok. A környezet változásainak megfigyeléséhez szükség van matematikai alapismeretekre. A matematikai tapasztalatszerző is természetes környezetben a legeredményesebb. A matematikai nevelés elősegíti a gyermekek környezetéről szerzett tapasztalatainak feldolgozását. Főbb tevékenységek a matematikai tapasztalatszerzés területén:

- Megfigyelések, összehasonlítás, szétválogatás tulajdonságok szerint, saját és más által adott szempontok alapján.
- Sorbarendezés mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosság szerint.
- A számfogalom megalapozása, mérési, összemérési feladatokkal, mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel
- Tapasztalatszerzés a geometria körében építés, síkbeli alkotások, geometriai formák felismerése
- Tükörrel való tevékenység
- Tájékozódó képesség fejlesztése térben és síkban (testnevelés, énekes, kör- és szabályjátékok, rajzolás). A matematikai nevelés anyagát a környezet megismerése során szerzett élmények, tapasztalatok feldolgozásával, a problémamegoldó tevékenység kiterjesztésével, az egyéni fejlődés figyelembevételével alakítjuk ki.

Környezetalakítás: A környezet megismerésére nevelés alapvetően csak akkor érheti el célját, ha a gyermek megszerzett ismereteit alkalmazhatja, gyakorolhatja. E gyakorlás legfontosabb formája a szabad, kötetlen játéktevékenység. A gyakorlás másik módja a tevékenységváltásokhoz szükséges környezet kialakítása, átalakítása (pl. játéktér kialakítása bábozáshoz, körjátékhoz, tornához stb.).

Környezetalakításra van szükség az ünnepeinkhez (pl. díszítések, ülőhelyek kialakítása vendégeknek stb.). Az évszaknak megfelelő "élősarok" kialakítása is ilyen tevékenység.

Környezetvédelem: A környezetvédelem a környezetünk ismeretén, megbecsülésén és rendben tartásán alapul. Fontos nevelési feladat, hogy a gyerekek óvják környezetük rendjét, ne rongáljanak, az élő környezetüket ne pusztítsák, ápolják és védjék a növényeket, állatokat. A környezetvédelem kiterjed az emberre is. Az idősek tisztelete, a kisebbek, gyengébbek óvása, védelme, a felnőttek és egymás munkájának megbecsülése a környezetvédő magatartás kialakulásának feltétele.

Az óvodapedagógus feladata:

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, az ismeretek rendszerezésére, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- A fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt fenntarthatósági szemléletformálásra, a környezettudatos magatartás alakítására.
- Segítse a gyermekek felfedezéseit jól megtervezett tevékenységgel.

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

- Érdekes anyagot kínáljon a játékhoz.
- Személyes érdeklődése minta legyen a gyerekek számára.
- Tudjon „együtt gondolkodni” a gyerekekkel.
- Matematikai környezetet alakítson ki a mikro és makro környezetben.
- Konkrét élményeken keresztül a matematikai nyelv fejlesztése és a matematikai élmények gazdagítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ✓ Ismerik nevüket, szüleik nevét, lakcímüket.
- ✓ Megnevezik a testrészeket, ismerik a testápolási szokásokat. Megkülönböztetik a jobb és baloldalt, kialakul dominanciájuk.
- ✓ Ismerik a járműveket, közlekedési eszközöket, betartják az elemi közlekedési szabályokat. Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, rendeltetésüket. Ismerik az évszakokat, jellemző tulajdonságaikat.
- ✓ Felismerik és megnevezik a napszakokat, a hét napjait. Ismerik a növény szót, annak tartalmát, tudják, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van. Tudják, hogy a növényeket gondozni kell, ismernek néhány növényekkel kapcsolatos munkát (szánté, aratás, szüret stb.).
- ✓ Ismerik és megnevezik a környezetükben élő állatokat, tudják csoportosítani életmódjuk egyéb tulajdonságaik alapján.
- ✓ Ismernek néhány erdei és vadállatot, néhány madarat - költözőt és nálunk telelőt - ismételten: védelmüket.
- ✓ Ismerik és megnevezik környezetük színeit, a sötét és világos árnyalatokat.
- ✓ Képesek feltűnő Összefüggések felismerésére, ismert tárgyak, jelenségek közötti összehasonlításokat végezni.
- ✓ Képesek az óvónő kérdéseit, gondolatait megérteni, követni, matematikai jellegű helyzetről, problémáról beszélni, állítások igazságát megítélni, válogatást, összehasonlítást, sorbarendezést végezni.
- ✓ Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket (több, kevesebb, ugyanannyi, hosszabb, rövidebb stb.). Önállóan tudnak összemérni, párosítani.
- ✓ Számfogalmuk kialakul, meg tudnak számolni tárgyakat, minimum 10-es számkörön belül, képesek elemi műveletek elvégzésére.
- ✓ Halmazokat tudnak képezni, megadott vagy választott szempontok szerint. Azonosítani tudnak különféle helyzetben lévő, egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat. Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint szétválogatni, egyszerű tulajdonságokat megnevezni. 2-4 elemből álló alakzat tükörképét létre tudják hozni. Tudnak a térben tájékozódni, ismerik az irányokat (alá, fölé, között stb.). Mindezt síkban is érti.
- ✓ Környezettudatos magatartás alapjait megértik és helyesen alkalmazzák.
- ✓ Az életvezetési készségeken alapuló nevelés hatására, megismerik a gyermekek azon ismereteket, készségeket, képességeket, amelyek szükségesek az egészséges életmód kialakításához.

- ✓ Az olyan életvezetési készségek fejlesztése során, megtanulják az alapokat, melyek szükségesek a problémamegoldáshoz, a rugalmas alkalmazkodóképességhez, a nehézségek leküzdéséhez és a hatékony kommunikációhoz.

Jeles Zöld Napok:

- Autómentes világnap (szeptember 22.)
- Állatok világnapja (október 04.)
- Víz világnapja (március 22.)
- Föld napja (április 22.)
- Madarak és Fák napja (május 10.)
- Egészségnap (védőnővel együtt)

V.7. Munka jellegű tevékenységek

A munkára nevelés az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, amely áthatja a gyermek mindennapi tevékenységének egészét. A munka és a munka jellegű játékos tevékenység a személyiségfejlesztés egyik eszköze is. A gyermekek mindennapi munkálkodásuk közben ismerkednek környezetükkel. Az őket körülvevő tárgyi világról egyre pontosabb információ birtokába jutnak. Nemcsak megtanulják a munkaeszközök célszerű használatát, hanem használatuk közben bemozognak az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetüket, megtanulnak eligazodni környezetük térbeli viszonyai között, mozgásos, tapintásos, vizuális információkat szereznek a világról.

A kedvvel végzett munka hatására alakul ki a gyermekekben a munkavégzés készsége és szokása. Munkavégzés során alakul kötelességtudatuk, felelősségtudatuk, erősödik kezdeményezőképességük, fejlődik együttműködési képességük, szociális magatartásuk, társas-kapcsolataik is. Megtapasztalja azt is, hogy az ember folyamatosan alakítja, változtatja kellemesebbé, célszerűbbé teszi környezetét - vagy éppen ellenkezőleg. Fontos nevelési eszköz, nevelőereje nagy hatású, mert elősegíti a gyermekekben a munka játéktól eltérő jegyeit, ízlésformáló hatásával fejleszti esztétikai alkotóképességüket.

Célja

A gyermek egész személyiségének alakítása, fejlesztése az óvodai élet során megszeretett, megkedvelt munka illetve munka jellegű játékos tevékenységeken keresztül.

Feladatok

- Lehetőség biztosítása a gyermek számára olyan munkák végzésére, amelyek fejlesztik képességüket, gazdagítják személyiségüket.
- Tapasztalat útján fedezzék fel a munka hasznosságát, szükségességét.
- Éljk át a munka örömet, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert, munkavégzés közben alkalmazkodjanak egymáshoz.
- A közösségi kapcsolatok kötelesség-és felelősségvállalás alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A fejlesztés tartalma

Feltételek megteremtése

Teremtsük meg a gyermekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket. Az óvoda lehetőségei alapján kapjanak tartalmilag gazdát, változatos feladatokat. A munkához megfelelő munkaeszközök biztosítása szükséges, amelyek könnyen kezelhetők és nem balesetveszélyesek. Meg kell teremteni a munkavégzéshez a nyugodt, kiegyensúlyozott légkört. Az önálló munkavégzéssel módot kell adni hogy a gyermekek a szükséges készségeket elsajátítsák, gyakorolják, lássák munkájuk célját, hasznosságát.

Munkafajták - munka jellegű tevékenységek

- Mindennapi élettel kapcsolatos munkák: Önkiszolgálás, teremrendezés, terítés, elrakodás
- Alkalmoszerű munkák: - kerti munka, udvarrendezés, levelek, ágak összegyűjtése - segítség a felnőtteknek.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek képesek szükségleteiknek megfelelően önállóan ellátni magukat. Az alkalmoszerű tevékenységet szívesen végzik, nem tartják tehernek. Segítenek az óvoda rendjének, tisztaságának fenntartásában.

A munkavégzéshez szükséges eszközök, szerszámok célszerű használatát ismerik. Segítenek, ahol erre szükség van.

V.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A gyermek tanulási képességeinek kibontakoztatása és fejlesztése a teljes óvodai életet átfogó, folyamatos és alapvető feladat. A gyermek adottságai, a családban és tágabb környezetében szerzett tapasztalatai, valamint az óvodai nevelés során biztosított tanulási formák meghatározzák a gyermek későbbi fejlődési lehetőségeit és alakuló motivációját.

Az óvodai nevelésben olyan tanulási formát kell kialakítani, amely figyelembe veszi a gyermekek életkori sajátosságait, mindenkori fejlettségi szintjét, jelzi a fejlődésbeli lemaradásait, megadja az egyénre szabott feladatokat.

Óvodáskorban a tanulás nevelésközpontú, a gyermekek nem elméleti síkon ismerkednek AZ őket körülvevő környezettel, hanem gyakorlati szinten. A gyermekek legnagyobb értelmi teljesítményét az anyanyelv elsajátítását az önkéntelen figyelem által vezérelt spontán utánzási késztetéstől hajtva valósítja meg. Ez a mintakövető utánzás a tanulás legfőbb formája. A tanulási folyamat alapját az érzékelés, észlelés útján szerzett tapasztalatok képezik. A tapasztalatokhoz változatos tevékenységeken keresztül vezet el az óvónő a gyerekeket. Tevékenysége során képességei fejlődnek, komplexek, a részeken keresztül hatva az egészre, a személyiségre.

Az óvodában a tanulás egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység. A megismerés fokozatosan eljut a képszerű, szemléletes gondolkodás szintjére. A fogalmi gondolkodás csak később kezd kialakulni. A szóbeli kifejezés a gondolkodás és a beszéd tudatossá

válásának, az értelmi képességek fejlesztésének fontos eszköze. A tanulás a gyermek világméretű alakulását is befolyásolja. Hatására a tapasztalatok rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.

Célja

Sokoldalú cselekedtetés közben fejleszteni a gyermekek értelmi képességeit, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakulásával az iskolai életmódra való előkészítés.

Feladatok

- A tanulás feltételeinek megteremtése
- A tanulás tervezése
- A tanulás irányítása

A fejlesztés tartalma

A nyugodt tanulás feltételeit az óvónőnek kell kialakítania: A tanulás alapfeltétele a nyugodt, szeretetteljes, előítéletmentes, meleg-korlátozó légkör, melyben tiszteletben tartjuk: az elmélyülten játszó gyereket, szándékát és döntési jogát.

A célszerűen berendezett csoportszoba, a jól átgondolt szokásrendszer, a lehetőségek megteremtése a gyermek szükségleteinek kielégítésére: - közlés, önkifejezés, szereplés, versengés, tevékenységek stb. - mind feltétele nevelési rendszerünkben a tanulásnak.

Tervezés. Az óvodai nevelés ideje alatt (3 éves kortól 6-7 éves korig) a gyermekek több alkalommal megtapasztalhatják ugyanazt az eseményt (pl. időjárás változás, szokásváltozás stb.) és így egyre magasabb szintű ismeretekre tesznek szert. A tervezés fontos követelménye, hogy az újabb tapasztalatok és ismeretek szorosan kapcsolódjanak a már meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan mélyüljön, bővüljön. A tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek egyéni fejlettségét és ennek ismeretében határozzuk meg az aktuális feladatokat minden nevelési területen. A tervezésben tükröződik az óvónő felkészültsége, műveltségi szintje, önmagával és a gyerekekkel szembeni igényessége. Az éves nevelési-oktatási tervben kijelölt ismereteket a heti terv szerint valósítjuk meg.

Az ismereteket, tapasztalatokat spontán, játékos tapasztalatszerzés, játékos, cselekvéses tanulás, kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, gyakorlati problémamegoldás formájában biztosítjuk.. Különösen fontos, hogy az 5-6-7 évesek rendszeresen részt vegyenek a tanulási folyamatban. A kudarcok kiküszöbölése rendkívül fontos, mert a siker öröme motiválja a gyermeket az újabb megismerésre, tapasztalatszerzésre. Lényeges elem a folyamatosság és folytathatóság, mely a tevékenységek időkereteinek, az egyéni adottságok szabadabb kifejeződését jelenti.

Az óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Az óvónő felelősséggel tartozik minden gyermek fejlődéséért. **Fontos, hogy a tanulást biztosító feltételek megteremtése során építsen a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.**

Az óvónő a gyermek önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítja az ismeretszerzés folyamatát. A gyermekek tevékenységi vágyának kielégítése az eredményes tanulás elengedhetetlen feltétele. A

problémaszituáció szellemi aktivitásra ösztönöz. Az önállóság is erős motiváló tényező lehet, ezért az óvodai tanulás mindig cselekvésre épül. A szemléletesség, a tárgyak, jelenségek sokoldalú, érzékletes megjelenítése. Az óvónő a gyermekek kérdéseire, megjegyzéseire építve vezeti az ismeretszerzés folyamatát. Az óvónő segítse elő, hogy minden gyerek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjen. Ezért a gyerekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készítse a sokoldalú tevékenységre. Tapasztalatszerzésüket úgy irányítsa, hogy az a gondolati feldolgozást is segítse. Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül, mindvégig játékos jellegű marad. Az óvónővel és a társakkal való együttműködésben alakulnak közösségi tulajdonságaik. A tanulásirányítás a gyermekek folyamatos megfigyelésére épül. Buzdítással növeljük a gyermek önbizalmát, differenciált értékelésével elősegítjük önértékelésének fejlődését. A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok, ismeretek elsősorban a gyermekek közvetlen (természeti-társadalmi) környezetéből származik.

A gyermekek csoportba sorolását nagy körültekintéssel kell szervezni. A vegyes életkorú csoportokban az évisméltetés nem okoz problémát.

A tanulás alapja tehát az óvónő és a gyermekek kölcsönös egymásra ható közös tevékenysége, amelyet az óvónő az előre megtervezett feladatok alapján a gyermekek részvételével, megnyilatkozásaikhoz, egyéni fejlettségükhöz igazodva szervez és irányít. Az óvónő biztosítja a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Képesek azonosulni az óvónő által meghatározott feladattal. Kialakul bennük az igény, hogy a feladatokat sikerrel oldják meg. Megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása, kifejlődik együttműködő képességük. Kialakulnak a közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok (egymásra figyelés, egymás meghallgatása, segítségadás stb.) Hozzászoknak saját tevékenységük ellenőrzéséhez, segítőkészséggel értékelik egymás megoldását. Az iskolai tanulás megkezdéséhez rendelkeznek megfelelő ismeretekkel, készségekkel, képességekkel, önfegyelmekkel.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az előző fejezetekben megfogalmazottakon kívül:

VI.1. Az óvodába lépés feltételei

A gyermek általában 3 éves korra éri el az óvodaérettséget, azaz az óvodai élethez szükséges testi, lelki és szociális fejlettséget.

Az óvodai felvétel, elhelyezés folyamatos.

A 3 éves gyermekek sem egyformán és egyszerre lesznek óvodaérettek. Ezért feltétlen ismerni kell a korcsoportra jellemző sajátosságokat és a gyermekek egyéni érésének, fejlettségének megfelelően kerüljön sor az óvodai élet megkezdésére. Nagy szerepet szánunk ebben az: óvoda orvosának, védőnőjének és az óvónőknek.

A szülők megfelelő felvilágosítása, lehetőség biztosítás a fokozatos, folyamatos befogadásra.

VI.2. Az iskolába lépés feltételei

Iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység

A tanköteles korukat megelőző nevelési évben járók részére szervezett célzott tevékenységek

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben kell, hogy részt vegyenek.

Az a szakmai elvárás, hogy a gyermekek a tankötelezettség megkezdése előtti nevelési évben **naponta összesen 45 perc időkeretben** részt vegyenek **iskola-előkészítő, fejlesztő pedagógiai tevékenységekben**, komoly együttműködést igényel a nevelőtestülettől. A feladat sikeres megvalósítása a jogszerű, adaptív helyi megoldások keresését, az egységes szakmai gyakorlat kialakítását és a szülővel való folyamatos együttműködést is feltételezi.

Alapelvek és kiemelt szempontok

- **Az iskolai életmódra való felkészítés már a 3 éves korú belépéssel megkezdődik**, és az óvodai nevelés teljes folyamatán átível.
- **Az iskolai alkalmasság eléréséhez vezető út komplex fejlesztést kíván**, amely szerves része az óvodai élet minden területének – nem különálló „iskolás” tevékenység.
- **A napi 45 perc fejlesztő tevékenység rugalmasan kezelhető**, a pedagógus módszertani szabadsága mellett:
 - az időkeret **megbontva is megvalósítható**,
 - igazítható az egyéni, mikro-csoportos vagy teljes csoportos szükségletekhez.
- **A csoportos foglalkozások időtartama (5–35 perc)** egyfajta lehetőség, nem kötelező minimum vagy maximum. A fejlesztő tevékenység viszont **kötelezően meg kell, hogy jelenjen a csoport napirendjében**, nyomon követhető módon.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskola tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében

Az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához:

- Testileg egészségesen fejlődő gyermek eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett, teherbíró, mozgása összerendezett, harmonikus. Erősen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A 6 év körüli kisgyermek vágyik az iskolába, becsvágya támad, hogy iskolás legyen. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Tér- és érzékelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálás, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának különös jelentősége van.

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme.
- Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás,
- Érthetően, folyamatosan beszél, kommunikál, érzelmeit érthető formában megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei nevét, foglalkozását. Felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat.
- Ismeri az időjárás összefüggéseit, az alapvető viselkedési szabályokat, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére szociálisan is éretté válik az iskolára. A szociálisan érett gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermek társaival. (Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését, az akarat és önfegyelmegfelelő szintje jellemzi.
- Feladattudata kialakulóban van. s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg. Ezt a tevékenységet kitartásának, önfegyelmének, munkatempójának, önállóságának alakulása biztosítja.

Általában akkor tartjuk a gyermeket iskolaérettnek, ha az iskola első osztályának normaszabályait képes teljesíteni, magatartásával megfelelő módon tud beilleszkedni az: iskolai közösségbe és akinek az egészsége nem károsodott.

VIII. A PEDAGÓGIAI MUNKA DOKUMENTÁCIÓI

A jogszabályi előírásokhoz igazodva, **2024. szeptember 1-től** intézményünk bevezette az **oviKRÉTA tanulmányi rendszert**, amely a tanügyigazgatási dokumentációk elektronikus vezetését teszi lehetővé.

A pedagógiai dokumentáció célja

1. A dokumentáció feladata, hogy:
 - tükrözze a Pedagógiai Program **elv-, cél- és feladatrendszerét**,
 - ugyanakkor megfogalmazza az óvodapedagógusok módszertani és eszközhasználati **szabadságát**,
 - biztosítsa a **logikus, célirányos fejlesztést**, kötött és kötetlen tevékenységek során egyaránt.
2. Fontos elvárás, hogy:
 - a napi nevelőmunka **összhangban legyen** az éves, illetve tematikus tervekben foglaltakkal,
 - az esetleges eltérések **csak indokolt esetben** forduljanak elő,
 - a tervezés és megvalósítás során legyen jelen az **óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő munkatársak (dajkák, fejlesztők) együttműködése**.

Tervezési szintek és dokumentumok

1. Éves terv

- A pedagógus készíti az adott csoport éves nevelési-oktatási folyamatára.
- Alapja: az Óvodai nevelés országos alapprogramja + helyi Pedagógiai Program.
- Tartalmazza:
 - csoport megnevezését,
 - foglalkozások számát, témaköreit,
 - didaktikai feladatokat,
 - fejlesztendő készségeket és képességeket,
 - kapcsolódó ismereteket.

2. Tematikus terv

- A pedagógus készíti, az éves tervre, a Pedagógiai Programra és a műveltségi területre épül.
- Részletesebb az éves tervnél:
 - tartalmazza az alkalmazott **módszereket, szervezési módokat, eszközöket** is.
- Intézményünkben a **csoportnaplóban** kerül rögzítésre.

3. Foglalkozásterv

- A pedagógus által írt terv, amely meghatározza:
 - a foglalkozás céljait,
 - a nevelési-oktatási stratégiát,
 - a foglalkozás menetét, módszereit, szervezési módjait, eszközeit,
 - pedagógusi instrukciókat és a várható gyermeki válaszokat.
- Mellékletek:
 - feladatlapok,
 - szövegek,
 - segédeszközök,
 - IKT-eszközök, tartalmak (ha releváns).

A foglalkozásterv készítésének intézményi gyakorlata

- **Gyakornokok** minden munkanapra **írással foglalkozástervet** készítenek.
- **Kötelező** írással foglalkozásterv:
 - külső vagy belső látogatás, hospitálás, ellenőrzés, értékelés, tanfelügyelet esetén.
- **Forma:** nincs meghatározott formai követelmény, a pedagógus választása szerint készül.

Intézményi szintű pedagógiai dokumentumok

1. Óvodai nevelés országos alapprogramja (2025)
2. Intézményi Pedagógiai Program
3. Intézményi Értékelési (teljesítményértékelési) Program
4. Éves Munkaterv, amely:

- komplex módon tartalmazza a teljes szervezeti egység szakmai céljait,
- konkrétan megjelöli a tagóvodákra/telephelyekre/személyekre lebontott feladatokat,
- biztosítja a Pedagógiai Program éves szintű megvalósítását.

Csoportszintű pedagógiai dokumentumok

- csoportnapló
- felvételi és mulasztási napló
- fejlődési napló
- egyéni fejlesztési terv

VIII. SPECIÁLIS FELADATOK, SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

VIII.1. Gyermekvédelem az óvodában

A gyermekvédelem szempontjából nagy előny számunkra, hogy kicsi a település, és alig van fluktuáció. Minden családot régóta és jól ismerünk. A társadalmi és gazdasági viszonyok változásával magasabb lett a mindennapi gondokkal, megélhetéssel küzdő családok száma, de ez a helyzet nem vonta maga után a veszélyeztetettség arányának növekedését.

Szerencsére minden gyermeket fel tudunk venni, így lehetőségünk van a speciális segítséget igénylő gyermekek és családok segítésére. Célunk, hogy személyiségfejlesztő programunkkal enyhítsük a szociokulturális ártalmakat, megelőzve a magatartási és tanulási zavarok kialakulását.

Feladatunk megelőzni, enyhíteni, elhárítani azokat a hatásokat, amelyek a gyermekekben károsító jellegűek, és segíteni azoknak a hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulnak: a gyermekek zavartalan fejlődéséhez. Az óvodai gyermekvédelem magában foglalja az egész gyermekközösségre kiterjedő, minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztéséért kifejtett pedagógiai tevékenységet. Minden óvónő feladata, hogy a gyerekekre való fokozott odafigyeléssel időben fedezze fel a személyiségfejlődési problémákat (nehezen nevelhetőség, testi, szellemi fejlődésben való elmaradás). Az óvónő feladata a gyermek megismerése az anamnesztikus adatok rögzítése, fejlődési útjának követése. A hiányosságok észlelése esetén egyéni bánásmóddal, fejlesztéssel próbál segíteni, ha szükséges, szakember segítségét kéri (pl. logopédus). Ha a gyermek fejlődését, életét veszélyeztetettnek látja a családban és a család segítésére tett erőfeszítései nem járnak eredménnyel, akkor külső segítséget kell igénybe venni (gyermekjóléti szolgálat, családsegítés, védőnő, stb.)).

A gyermekvédelmi megbízott feladatai

- Minden tanév elején tájékozódik a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről.
- Kapcsolatot tart az óvónővel, SZMK-val, orvossal, védőnővel, gyermekjóléti szolgálattal, családsegítéssel.
- Javaslatot tesz segélyezésre, nevelési tanácsadóba irányításra.
- Figyelemmel kíséri a gyermekvédelemmel kapcsolatos szakirodalmat, továbbképzéseken részt vesz és tájékoztatja kollégáit.
- Gyermekvédelmi kimutatást vezet, mely tartalmazza a veszélyeztetettek és hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetűek számát és a veszélyeztetettség okait.

VIII.2. Speciális feladatok

A gyermekek orvosi vizsgálat után jönnek óvodába. Ha a gyermeknek olyan fejlődési rendellenessége vagy speciális fejlesztés iránti igénye van, ami az óvodában megoldható, akkor ott kell megszervezni a fejlesztését. Amennyiben a gyermek egészségi problémái, magatartása, viselkedésének zavara meghaladja az óvodai nevelés lehetőségeit, akkor az óvónő feladata, hogy a gyermeket és szüleit a megfelelő szakemberhez irányítsa.

Ehhez igen nagy tapintatra van szükség, ha lehetővé tesszük a szülőknek, hogy maga győződhessék meg a problémáról, az óvodai tevékenység közben, akkor könnyebben fogadja el, hogy megfelelő szakember segítségét kell igénybe venni a gyermek fejlesztése érdekében.

VIII.3. Speciális szolgáltatások

A gyermekek képességeinek kibontakoztatása érdekében az óvodában a gyermekek és a szülők érdeklődése alapján és lehetőségeink figyelembevételével helyt adunk:

- idegen nyelvvvel való ismerkedésnek
- speciális mozgáskoordinációs fejlesztő foglalkozások szervezésének
- tánccházi foglalkozásnak
- úszásoktatásnak

IX. AZ ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

IX.1. Az óvoda irányítási-szervezeti felépítése

Irányítás felépítése:

Zsana Község Képviselő-testülete

Óvodavezető

Közalkalmazotti/Köznevelési foglalkoztatott képviselő

SZMK elnöke

Az intézményvezető a munkáltatói jogokat gyakorolja az intézményben közalkalmazotti/ köznevelési foglalkoztatotti viszonyban állóknál (6 fő). Az intézményvezető felett munkáltatói jogkört gyakorol a polgármester. Az intézmény szakmai szempontból önálló. Szervezetével és működésével kapcsolatban minden olyan ügyben dönt, amelyet jogszabály nem utal más hatáskörbe. Az intézményvezető az intézmény egyszemélyi felelős vezetője.

Hatáskörébe tartozik a mindenkor költségvetésből és egyéb forrásokból (pályázatok, rendezvények) a működés személyi és tárgyi feltételeinek biztosítása. Feladata: az intézményi nevelőtestület vezetése, a

pedagógiai munka irányítása, ellenőrzése, jogszabályok, rendeletek betartásával zökkenőmentes működtetés, az érdekképviselői szervekkel, fenntartóval, Oktatási Hivatallal, nevelési tanácsadóval, szakmai szervezetekkel való együttműködés. Az SZMSZ-ben és a Közalkalmazotti Szabályzatban/Köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyra vonatkozó szabályokban a vezetésre vonatkozó pontok betartása (intézményünkben szakszervezet nem működik), az óvoda ügyvitele.

Szülői Munkaközösség

A szülők a közoktatási törvényben meghatározott jogaik és kötelezettségeik gyakorlása érdekében szülői munkaközösséget hoztak létre. Irányítása: 2 tagú vezetőség, melyet évente választanak egy elnökkel. A szülők képviselőjével az óvodavezető tartja a kapcsolatot.

IX.2. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése, értékelése

Legfontosabbnak tartjuk a gyermekek folyamatos megfigyelését, megismerését, mert ez az alapja a személyiségfejlesztésnek.

Ezért minden gyermekről egyéni feljegyzést vezetünk, ennek szempontjai:

- Pszichés fejlődés
- Mozgásfejlődés
- Beszédfejlődés
- Értelmi fejlődés
- Érzelmi élet fejlődése
- A szociális magatartás fejlődése.

A megfigyelések eredményei alapján fejlesztjük a gyermeket, illetve kérjük megfelelő szakember segítségét, pl. logopédus, stb.

Az éves értékelés során vizsgáljuk:

- hogy a tervezett fejlesztések hatására megfigyelhető-e a gyermek viselkedésében változás, fejlődés
- Megvalósultak-e az óvoda alapvető feladatai (egészséges életmód biztosítása, a gyermek szocializációja, érzelmi, anyanyelvi, értelmi és testi fejlődése).

A pedagógiai munka dokumentálásának rendszere

- Óvodavezető éves munkaterve
- Csoportok tervező munkája:
- Csoportnapló vezetése a megfelelő tartalmakkal (nevelési terv, értékelése, ütemterv, stb.)
- Egyéni fejlődési naplók vezetése
- Felvételi és mulasztási napló vezetése
- Bölcsődei csoportnapló
- Bölcsődei törzslap
- Fejlődési napló
- Családi füzet

2024. 09. 01-től **OVIKRÉTA** rendszerben történik a dokumentálás.

IX. 3. A helyi nevelési program értékelése

Az értékeléssel kaphatunk választ a program gyakorlatban történő beválásáról. A célokat és a megvalósulás szintjét elemezzük és értékeljük a tapasztalatokat. A közös kidolgozás során mindenki véleményével alakítja, formálja. A bevezetés előtt minden óvodapedagógus és minden dolgozó megismerkedik a célokkal, feladatokkal. Megismertetjük a szülőkkel.

Az ellenőrzés tervszerű, előre megbeszélt szempontok és spontán ellenőrzésekkel történik. Az ellenőrzések célja: A nevelési célkitűzések, a program szellemiségének megjelenése a mindennapi munkában. Hatása a gyermekek fejlődésében, a nevelők munkakedvére. A szülők véleménye. A pozitív tapasztalatok, eredmények megerősítése, a hiányosságok feltárása. Az ellenőrzés általános tapasztalatait értékeljük, megvitatjuk, a jó módszereket megvalósításra ajánljuk, a hiányosságokat megszüntetjük.

Programunk célkitűzéseit mindenkinek kötelező betartani, de a mindennapi munkában az óvónők felkészültsége, egyénisége, módszertani szabadsága érvényesül. Felülvizsgálata öt évenként történik, és az alábbiakra terjed ki:

- Az óvodai nevelés országos alapprogramja és a helyi program követelményeinek összevetése
 - A helyi program globális koncepciójának megítélése
 - A globális koncepció és a csoporttervek összevetése
 - A fejlesztés területeinek összehasonlítása
 - Az ellenőrzés, értékelés bírálata
 - A feltételek vizsgálata (személyi, tárgyi, anyagi).

Szervezése: A vizsgálat megtervezése, munkaprogram elkészítése, a vizsgálat lebonyolítása, következtetések levonása.

Az értékelő munkánk során problémáinkkal szaktanácsadóhoz, szakértőhöz fordulhatunk.

IX. ZÁRADÉK

Intézmény OM - azonosítója: 027703	Készítette: Földiné Pap Ildikó
Legitimációs eljárás	
Az Nkt 26.§ (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot határozatszámon a nevelőtestület elfogadta: nevelőtestület nevében	Véleménynyilvánító: Szülői Szervezet nevében
Az Nkt 26.§ (1) bekezdése alapján a pedagógiai programot az intézmény vezetője határozatszámon jóváhagyta Földiné Pap Ildikó intézményvezető	Jóváhagyta: a fenntartó nevében
A dokumentum jellege: nyilvános Megtalálható: http://zsanaovi.hu	Érvényes: A kihirdetés napjától 2025..... visszavonásig

MELLÉKLETEK

1. Számú melléklet:

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

Meglévő eszközök: Játékok:

- minden csoportban az alapjátékok és eszközök rendelkezésre állnak
- képességfejlesztő játékok biztosítottak
- udvari játékok megfelelőek

Anyanyelvi és irodalmi neveléshez:

- maszk- és bábkészlet áll rendelkezésünkre
- mesekönyvek, leporellók, szakkönyvek folyamatosan bővítjük.

Mozgásfejlesztéshez:

- mozgás-ügyesség, koordináció fejlesztő eszközök,
- talajtorna eszközök és kéziszer

A külső világ tevékeny megismeréséhez:

- környezeti világunk képes kirakói
- audiovizuális eszközök (TV. diapozitívok, videó)
- logikai készlet.
- interaktív tábla (projektor, kivetítő)

Ének-zenéhez:

- gyermekhangszerek, ritmust játszó
- zörejkeltők
- dallamjátszó

Ábrázoláshoz:

Az alapvető eszközöket, anyagokat évente tervezzük szükség szerint a költségvetésben.

**A ZSANAI DURUZSOLÓ ÓVODA HELYI ÓVODAI
PROGRAMJÁNAK KIEGÉSZÍTÉSE A SAJÁTOS NEVELÉSI
IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK IRÁNYELVEIVEL ÉS FELADATAIVAL**

A fenntartó és az óvoda feladatai, felelőssége

A fenntartó feladatai

A közoktatási törvény kötelezettséggént írja elő az integrált oktatás-nevelés biztosítását, vagyis a magyar hivatalos szabályozás félreérthetetlenül támogatja az integrált nevelést-oktatás. Ezzel egyidőben rendeletekkel gondoskodik a megfelelő feltételek, a minél optimálisabb körülmények biztosítására is. Az érintett szülők joga, hogy a polgármester segítségét kérhetik ahhoz, hogy sajátos nevelési igényű gyermekük óvodai neveléséhez a szükséges feltételeket megteremtse /Kt. 13. § (5)/. Ezt támasztja alá az a paragrafus is mely szerint a községi...stb. önkormányzat köteles gondoskodni a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásáról, amennyiben azok a többi gyermekkel együtt nevelhetők. (Kt. 86. § (2)).

Ennek értelmében **Zsana Község képviselő testülete az Alapító okiratot felülvizsgálta, és módosította. Az óvoda a továbbiakban, - a többi gyermekkel együtt, azonos csoportban — integráltan valósítja meg a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását.**

Az Alapító okiratban foglalt feladatok alapján az óvoda kiegészíti helyi óvodai nevelési programját, és jóváhagyásra benyújtja a fenntartónak.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének feltételei abban az esetben teljesülnek, ha a megfelelő dokumentumok és személyi feltételek is egyöntetűen rendelkezésre állnak, melyet a fenntartó az emelt normatív támogatásból tud megsegíteni.

Ebben az esetben ha ez meg van, a fenntartó az általa működtetett közoktatási intézményben tanulói (óvodai) jogviszonnyal rendelkező sajátos nevelési igényű gyermek után emelt normatív, illetve kiegészítő támogatást vehet igénybe a gyermek szakvéleményében foglaltak alapján.

Az óvoda feladatai, lehetőségei

Az Alapító okirat alapján az óvoda felülvizsgálta személyi és tárgyi feltételeit.

A helyi nevelési program kiegészítését elkészítettük.

Nem szegregált, hanem integrált óvodai csoportokat alakítunk ki.

a. / Személyi feltételek

Az óvodapedagógusok által végzett tanfolyamok:

- 1 fő Differenciáló, fejlesztő pedagógiai ismeretek 4 féléves szakvizsgát adó képzés
- 1 fő Egyéni képességfejlesztés az óvodában 30 óra
- 1 fő Magatartászavarok prevenciója az óvodában 30 óra
- 1 fő Logopédiai ismeretek az óvodáskorú gyermek kommunikációs kép. fejlesztéséhez 160 óra

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

- 1 fő Személyre szabott differenciálással a lemorzsolódás ellen 30 óra
- 1 fő Differenciálás az alapozó szakaszban 30 óra
- 1 fő Montessori a bölcsőben 24 óra
- 1 fő Ismerkedés a Pedagógiai Szakszolgálatok rendszerével 15 óra
- 2 fő Erősségközpontú oktatási program 30 óra
- 1 fő Magatartás-és viselkedésváross gyermekek pedagógiája 30 óra

Megbízással kijáró szakpedagógusok:

• logopédus

A 128, § (5) d) alapján megerősítést kaptunk, hogy továbbra is alkalmazható, aki óvónői oklevéllel rendelkezik, és szükség esetén szakszolgálati segítséget, „utazótanári” konzultációt veszünk igénybe.

A továbbiakban is a segítségnyújtásra megfelelő szakszolgálati partnert keresünk szükség esetén, a fogyatékoságnak megfelelően, akivel szerződést kötünk (a fenntartó együttműködésével) a feladat ellátására, az emelt normatíva terhére. így a személyi feltételek biztosítottak.

a. /Tárgyi feltételek

Az emelt normatív támogatást az óvoda fejlesztő eszközök beszerzésére is fordíthatja, a sajátos nevelési igényű gyermekekhez igazítva. (Szakmai anyagok, fejlesztést elősegítő eszközök).

b./ Dokumentáció

A feladat ellátásához megfelelő dokumentáció biztosítása is szükséges. A szakszolgálatokkal kötött szerződésen és az óvodapedagógus munkaköri leírásán túl a fejlesztésről vezetett **egyéni dokumentumokat is biztosítani kell.**

A HNP mellett kötelező alapidokumentum az óvodákban a gyermekek **személyi fejlődését** figyelemmel kísérő dokumentációs rendszer.

A sajátos nevelési igényű gyermekeknél még plusszként a fejlődési napló vagy a speciális fejlesztési dokumentumok a csoportnaplótól függetlenül az egyéni előrehaladás, fejlődés mutatóit tükrözi. Ezt a megfigyelési, mérési eszközt valamennyi gyermekről vezetnünk kell. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében ez a dokumentum **az egyéni fejlesztési tervüket és fejlődési mutatóikat is tartalmazni fogja.** Ezzel **igazolható**, hogy az adott gyermek **valóban megkapta a számára előírt egyéni fejlesztést.**

Helyi óvodai programhoz kapcsolódó kiegészítések:

- Az óvoda nevelési célja

Kiegészítés: „Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.”

Figyelembe kell venni a különleges gondozási igényt a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében. Törekedni kell arra, hogy összehangba kerüljenek a sajátos nevelési igények és a nevelési programban foglaltak.

- Általános alapelveink

Kiegészítés: Célunk, hogy a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezetet biztosítsunk.

- Az iskolába lépés feltételei

Kiegészítés: A különleges gondozási- nevelési feladatok végrehajtásával, a szakemberek biztosításával, a kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek azok a lehetőségek, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek a számára legjobb feltételekkel kezdhesse meg tanulmányait

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek típusai:

Tanulási problémákkal küzdő gyermekek

- **tanulási nehézséggel küzdők** (például: lassú, motiválatlan, hosszabb betegség miatt lemaradó, családi-, szociális-, kulturális-, nyelvi hátrányok);
- **tanulási zavarral küzdők** (például: diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, figyelemzavar, súlyosabb beszédhiba)

Magatartászavarok miatt problémás gyermekek

- **visszahúzó** (regresszív) és depresszív (félénk, csendes, visszahúzó stb.) viselkedésű gyermekek. Eredményhez vezethet a csoportos és a párban folyó munka, a testre szabott differenciált egyéni munka, motiválás stb.;
- ellenséges (agresszív) és inkonzekvens (engedetlen, támadó, hiperaktív stb.) viselkedésű gyermekek. Inkább egyéni feladattal köthető le, fontos a velük megbeszélte egyéni vállalások, követelmények következetes számonkérése az eredmények, pozitívumok kiemelése
- a megerősítés mindkét típust motiválja, segítheti a beilleszkedést, a társak általi elfogadás.

Kivételes képességű gyermekek, tehetségesek

- **intellektuális tehetség** (matematikai, fizikai, nyelvi stb.);
- **művészi tehetség** (képzőművészeti, zenei);
- **pszichomotoros tehetség** (sport, tánc,);
- **szociális tehetség** (vezető, szervező)

Tehetségnevelés, tehetségfejlesztés - a tehetségigéretes gyermekek felismerése

Duruzsoló Óvoda és Mini Bölcsőde Pedagógiai Program

- a tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség felismerésével, azonosításával kezdődik;
- a pedagógusoknak és a családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetség ígéretes gyermeket sejtet;
- a kivételes tehetségek jellemzői: megszállottság, állandó önelégedetlenség;
- a valamilyen területen kiemelkedő gyermekek teljesítményei nem mindig jók, munkavégzésük, fejlődésük nem egyenletes, és gyakran nem vesznek részt a „munkában”.

A tehetségfejlesztés módjai közül intézményünkben elsősorban a gazdagítás módszerét alkalmazzuk. A tehetségígéretes gyerekek társaikkal együtt vesznek részt a különböző tevékenységekben, azonban a nap bizonyos idejében az óvodapedagógusok által differenciált „gondozásban” részesülnek.

A sajátos nevelési igényű (továbbiakban SNI) gyermekek sajátos kisebbséget alkotnak a gyermekek körében. Fokozott figyelemmel vesszük őket körül, törekszünk hátrányaik enyhítésére.

A **2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről** kiemelt figyelmet fordít a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek eredményes fejlesztésének biztosítására. Ide tartoznak:

- mozgásszervi,
- érzékszervi,
- értelmi vagy beszéd fogyatékossgal élő,
- halmozottan fogyatékos gyermekek,
- autizmus spektrum zavarral,
- illetve egyéb pszichés fejlődési zavarral (pl. figyelemzavar, magatartásszabályozási nehézség) küzdő gyermekek.

Az **Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában** megfogalmazott nevelési és fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek – így a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének célja is - az **általános nevelési célkitűzések megvalósítása**, a gyermek egyéni sajátosságaihoz igazítva.

Szakmai alapelveink az SNI gyermekek fejlesztésében

Elfogadás és alkalmazkodás:

A gyermekek közötti különbségeket Pedagógiai Programunk kialakítása során végig szem előtt tartottuk, és a nevelési elveinkbe beépítettük.

Fejlődésorientált megközelítés:

A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű gyermeknél is fejlődhet:

- az alkalmazkodó képesség,
- az akaraterő,
- az önállóságra való törekvés,
- az érzelmi élet gazdagodása,
- a társas együttműködés készsége.

Támogató környezet biztosítása:

A gyermek fejlődését szolgáló környezet kialakítása magában foglalja:

- a speciális tárgyi feltételek meglétét,
- a szükséges segédeszközök biztosítását,
- a napirendhez illeszkedő, célzott támogatást.

Autonómia tiszteletben tartása:

Minden gyermek annyi segítséget kap, amennyi a további önálló cselekvéséhez szükséges – sem többet, sem kevesebbet.

Az együttnevelés megvalósítása óvodánkban

- Az együttnevelés lehetőségéről minden esetben **egyéni döntés születik**, az illetékes **Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményének** figyelembevételével.
- Célunk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek a lehetőségekhez mérten **integráltan**, a többi gyermekkel együtt fejlődjenek, megfelelő pedagógiai támogatással.

A fogyatékoság a gyermekek között fennálló különbségek olyan formája, amely a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét teszi szükségessé.

AZ SNI gyermekek különleges gondozási igénye biológiai, pszichológusi és szociális együttes, amely az életkori sajátosságokhoz hasonlóan a SNI gyermekek nevelhetőségének, oktathatóságának, képezhetőségének jellegzetes különbségeit fejezi, ki.

A különleges gondozási igény sajátos fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs és terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

- A SNI gyermekek joga, hogy különleges gondozás keretében megfelelő
- fejlesztés és gondozás, mely az óvodai nevelést megelőzően biztosítja a megfelelő fejlesztést, a családi nevelés segítségét
- Az óvodai nevelés folytatója a családi, nevelésnek, új módon kiegészíti azt.

Cél, hogy a gyermeki sajátosságok és a tartalmi szabályozás ugyanúgy összhangba kerüljenek, mint más gyermekeknél.

Fontos, hogy a SNI gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl, fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg, az elvárások igazodjanak fejlődésük üteméhez, és a habilitációs, rehabilitációs célú terápiák az óvoda programjának részeivé váljanak.

Gyermekek nevelése integráltan, a többi gyerekekkel együtt történik

- Az enyhe fokban sérült kisgyermekek harmonikus személyiségfejlődését segítő, az eredményeit, próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet biztosítása.
- A SNI gyermekek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képesek lehetnek, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatunk.
- Óvodai nevelésünk a SNI/BTMN gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. Ki kell alakítanunk az alkalmazkodó készségüket, akarat erejüket, önállóságra törekvésüket, együttműködésüket.
- Megfelelő módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása, segédeszközök elfogadtatása, következetes használata.

- A nem sérült vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével a konpenzációs lehetőségek bővítése.
- A fejlesztés céljait minden esetben a gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építenünk (vizuális akusztikus mozgásos észlelés, motoros képességek, beszéd- és nyelvi készségek fejlesztése).

a./ Speciális feladatok a sajátos nevelési igényű gyermekekkel

Sajátos nevelési igényű gyermek az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján:

- Testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos
- Pszichés fejlődési zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott / dyslexia, dysgraphia/

b./ A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése óvodánkban az alábbi elvek figyelembe vételével kerül megvalósításra:

- A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet segíti.
- Ezért óvodai programunkban a szocializáció területe kibővül, vagyis a közösségi nevelés során erre külön figyelmet fordítunk, mind a felnőttek, mind a gyermekek befogadó- és elfogadó szemléletét alakítjuk, formáljuk.
- Az SNI-s gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg. Terhelőképességét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága befolyásolja. Az SNI-s kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent.
- Az óvodai nevelés az SNI-s gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, a nevelés hatására a sérülés arányában az SNI-s kisgyermeknél is ki kell alakulnia az alkalmazkodó képességnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek. Ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Az SNI-s, gyermekek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja a csoportos, kiscsoportos vagy egyéni formában. Ennek érdekében a sérülés-specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása szükséges, és indokolt lehet speciális eszközök használata, így a segédeszközök elfogadtatása, következetes használata és megőrzése a nevelés folyamatos feladata.

- A különböző gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál törekedni kell arra, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.

A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat, diagnózisára, javaslataira kell építeni, a multiszenzorális fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd, és nyelvi készségek fejlesztését, az egyes fogyatékosági típusnak megfelelően más-más területen kap nagyobb hangsúlyt.

Óvodánkban felvállaljuk integrált nevelés keretében, az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek foglalkoztatását

- gyengénlátó-(-kancsal, szemüveges)
- enyhe fokban hallássérült, nagyothalló, de hallókészülékkel jólhalló gyermeket
- tanulásban akadályozott, enyhe értelmi fogyatékos gyermeket
- a beszéd fogyatékos gyermeket
- mozgásszervi fogyatékos gyermeket

Általános elvek az egyes területek fejlesztéséhez:

A látássérült gyermek speciális fejlesztése

- **Szemüveges:** Ha a segédeszköz a gyermek látását 100 %-ra, vagy azt megközelítőleg javítja, teendő nincs, csak annyi, hogy szemüvegét viselje, s az karcmentes legyen.
- **Kancsal:** A takart szemű kisgyermeknél legfontosabb teendő, a takarás következetes, szigorú megkövetelése. A jó szem letakarásával a gyermek átmenetileg gyengén látóvá válik, ezért erre az időszakra is érvényes mindaz, ami a gyengénlátó gyermekre.
- **Gyengénlátó:** Azt a gyermeket nevezzük így, akiknek a jobban látó szemén a szemüveggel korrigált látása a 100 % ép látásmód csupán 10-30 %. Főleg látás útján tájékozódunk a világban, de sokkal közelebbről, kisebb térben tudják használni látásukat, mint az ép látású társaik.

A gyengén látó gyermek fejlesztésének kiemelt területei:

- Látásnevelés, a közeli és távoli környezetben
- Nagymozgás fejlesztés, térbeli tájékozódás, mozgáskoordináció, mozgásbiztonság
- Finommozgás fejlesztése, kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése
 - Látás-mozgás koordináció fejlesztése

A gyengén látó gyermek gondolkodás- és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Az enyhébb fokban hallássérült - nagyothalló gyermek fejlesztése

A beszédnek hallás útján történő megértésére csak részben és differenciáltan képesek. Korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakulása, aminek következtében a gyermekek egész személyisége megváltozhat.

Ezért a hallássérült gyermekek óvodai nevelésében központi hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása, a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a szókincsfejlesztés, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi

teljesítményét. A fentiek feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében, szükség esetén a beszédértest tevékenységeit játékos szituációkba kell építeni, hogy motiváljuk a sok élményt nyújtó, változatos helyzettel. Szomatopedagógus megsegítése mindenképpen szükséges.